

accountant

NBA-magazine voor accountants en financials | nr. 3 2023

accountant
nr. 3 2023

Het delen van
antwoorden is ook
examenfraude

Een nieuw huis
in Hoofddorp

De boeddha-accountant

Alle perken te buiten

HOE VEILIG IS DE WERKVLOER VOOR ACCOUNTANTS?

JEROEN DAVIDSON (EY) OVER EEN ROERIG JUBILEUMJAAR / LIANE VLASKAMP
OP DE STOEL / DICK DE WAARD: VAN LASTPAK TOT HOGLERAAR

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

NBA

Comfortabel overstappen naar Visionplanner Compilation

Stap nu voordelig over op de cloudsoftware voor alle type jaarrekeningen

A circular orange badge with a serrated edge, containing the text "50% korting" in white.

50%
korting

Tijdelijk aanbod

Beslis vóór 1 oktober om over te stappen naar Visionplanner Compilation en krijg:

- 3 maanden 50% korting op de software
- gratis hulp bij inrichting software
- contactpersoon voor al je vragen

Of je nu bij een accountants- of administratiekantoor werkt, Visionplanner Compilation past zich aan je jaarrekeningproces aan. De snelste jaarrekening, het beste dossier, van micro tot groot!

Kijk op www.visionplanner.com/overstappen of scan de QR-code.

De snelste jaarrekening, het beste dossier

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Accountantsdag 2023

Zeker in deze tijd

Herstel van vertrouwen. AI.
Greenwashing. Private Equity.
War on talent.

Aanmelden? Scan de QR code of ga naar:
www.accountantsdag.nl

Een kantelende wereldorde, de nasleep van een pandemie, oorlog in Europa. Niets is nog zoals het was, lijkt het. Dat raakt ook het accountantsberoep. Wilt u op de hoogte blijven van actuele ontwikkelingen en tegelijk uw netwerk uitbreiden met gelijkgestemde accountants en financieel professionals? Dan mag u de Accountantsdag 2023 niet missen!

Wat kunt u zoal verwachten? Een greep uit de sessies:

Artificial Intelligence: Chat GPT houdt de gemoederen flink bezig. Ook onder accountants. Wat kunnen accountants ermee in hun controle? Wat betekent de onstuitbare opkomst van AI voor de betrouwbaarheid van informatie? En wat zijn valkuilen en risico's?

Greenwashing: Hoe hard is duurzaamheidsinformatie en hoe zwart-wit is de rol van de accountant? Ligt greenwashing op de loer? Aan de hand van praktijkcases bespreken we de verantwoordelijkheden in de keten.

Private equity in de accountancy: cashcow of uitverkoop? Verken de wereld van private equity en de intrede van participatiemaatschappijen. Welke kansen biedt dit voor accountants en wat zijn de risico's?

War on Talent: Hoe kunnen accountants toptalent aantrekken en behouden in een competitieve markt? Ontdek strategieën om uw team te versterken en te laten groeien.

23 november 2023 | AFAS Theater Leusden | www.accountantsdag.nl

The Association of
Accountants and
Financial Professionals
in Business

Belastingdienst

avans+

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM
Amsterdam Business School

Bizzcontrol

Payhawk

NYENRODE
BUSINESS UNIVERSITY

INHOUD

Colofon

ACCOUNTANT

NBA-magazine voor accountants en financials

Dertiende jaargang

De in dit tijdschrift voorkomende meningsuitingen mogen niet worden gezien als officiële zienswijzen van de NBA, tenzij zulks uitdrukkelijk is vermeld. Overnemen van de inhoud van dit tijdschrift is mogelijk met bronvermelding. ISSN 2211-5382.

REDACTIE

Marc Schweppe, hoofdredacteur
Marja Brouwer-Franken, eindredacteur
Björn Remmerswaal, redacteur
Erwin Breij, webredacteur

REDACTIEADRES

NBA, Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp,
telefoon 088-4960368,
e-mail redactie@accountant.nl

WEBSITE

www.accountant.nl

MEDEWERKERS

Lex van Almelo, Ronald Bruins, Wendy Groot,
Rob Heinsbroek, Lieuwe Koopmans, Luc Quadackers,
Peter Steeman, Elly Stroo Cloeck en Henk Vlaming.

BEELD

De Beeldredacteur, VrhI, Marja Brouwer

ABONNEMENTEN

NBA, Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp,
telefoon 088-4960368, prijs € 100 per jaargang,
voor studenten € 50, losse nummers € 25,
prijzen inclusief btw.

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan en lopen automatisch door, tenzij dertig dagen voor de vervaldatum schriftelijk wordt opgezegd. Adreswijziging mailen naar boekhandel@nba.nl.

VORMGEVING

VrhI Content en Creatie
Alphen aan den Rijn, www.vrhI.nl

ADVERTENTIES

Elma Media BV, Postbus 18, 1720 AA
Broek op Langendijk
Contactpersoon: Rob Stavenuiter,
telefoon 0226-331638, e-mail r.stavenuiter@elma.nl

DRUKKERIJ

Senefelder Misset Doetinchem

© 2023 NBA

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Accountant bevat informatie en wenken, die met de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. NBA en de bij deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave opgenomen informatie en wenken.

9 Processie van Echternach - Kris Douma

10 De kwestie

Het delen van antwoorden is ook examenfraude

12 Alle perken te buiten

De aandacht voor grensoverschrijdend gedrag dringt ook door tot accountantskantoren. Ongepaste grappen, woede-uitbarstingen, buitensluiten en affaires worden steeds meer een bedrijfsrisico.

18 Tuchtrecht

Reinheid

20 Van twee kanten - Meer of minder regels?

22 Op de stoel: Liane Vlaskamp

24 Een nieuw huis in Hoofddorp

Sinds 3 juli jl. is het bureau van de NBA te vinden in kantoorgebouw Pharos in Hoofddorp. Het kantoor biedt werk- en vergaderfaciliteiten die passen bij de huidige manier van werken.

30 In beeld: Richard Knops

33 Gevestigde orde, activist of beide? - Wendy Groot

34 Van lastpak tot hoogleraar

Op 30 juni jl. hield prof. dr. Dick de Waard zijn afscheidsrede als hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn voornaamste duurzaamheidsboodschap: Begin vandaag nog! "We hebben met z'n allen veel te lang gepraat."

42 Schoenmaker, leest - De boeddha-accountant

44 FYI

50 Beëdigd

52 'Misschien liepen we te ver voor'

Het 140-jarig bestaan van EY werd begin dit jaar overschaduwd door een mislukte poging tot splitsing van de wereldwijde organisatie. Jeroen Davidson, bestuursvoorzitter van EY Nederland, over een roerig jaar.

58 Becijferd

60 Bronnen

62 NBA Nieuws

70 Wie zonder zonde is - Marc Schweppe

‘Mijn klanten
hebben meer
plezier in hun
administratie’

Mirthe (39)
Boekhouder

Samen maken we het makkelijk

Met de software van SnelStart doe je de administratie van je klanten sneller en efficiënter én behoud je het persoonlijke contact met je klanten. Bekijk meer op: snelstart.nl/boekhouder

 snelstart

Processie van Echternach

KRIS DOUMA

Kris Douma is voorzitter van de NBA

Al sinds 2014 (of misschien al eerder) probeert de sector het vertrouwen van politiek en samenleving terug te winnen, door verbetering van de onafhankelijkheid en kwaliteit van de audit en meer transparantie. De politiek gaf de sector een kans zelf aan het stuur van die verandering te zitten met de 53 maatregelen uit *In het publiek belang*. Er volgden commissies (MCA, Cta) en rapporten. De politiek was nog niet tevreden, stelde twee kwartiermakers aan en kwam met voorstellen tot wetwijziging (onder andere AQI's en een aanwijsbevoegdheid). Eind 2023 rapporteren de kwartiermakers aan het kabinet en ik denk dat de hoop in de sector was dat we gezamenlijk voldoende voortgang met de kwaliteitsverbeteringen (onafhankelijkheid, kwaliteit, cultuur, transparantie) zouden hebben gemaakt om weer *master of our own destiny* te (mogen) worden. Maar plotseling ziet de wereld er weer heel anders uit.

Ondertussen hebben we een demissionair kabinet en is het volstrekt onduidelijk wat er met het voorliggende wetsvoorstel van een nieuwe accountantswet (Wta) gaat gebeuren. Het is onduidelijk hoe nu de wettelijke verankering van bijvoorbeeld de CSRD en de *International Standard on Quality Management (ISQM)* gaat plaatsvinden. De kwartiermakers komen binnenkort met hun belangrijke eindrapport, al is het natuurlijk

vervelend dat ze rapporteren aan een demissionair kabinet. Ook de gewenste vermindering van regeldruk gaat een onzekere toekomst tegemoet. Snoeien in de wildgroei aan controleprotocollen, synergie aanbrengen in de data-uitvraag van AFM, NBA en AQI's: Het is hard nodig. Maar zoals ik al bij mijn aantreden aangaf: Vermindering van regeldruk moeten we 'verdienen' door te laten zien dat we ons werk ook *principle based* uitstekend uitvoeren.

Medio 2023 is de vraag of we het 'verdienen'. Verbetering van onafhankelijkheid, kwaliteit, cultuur en transparantie blijkt een 'processie van Echternach': drie stappen vooruit en twee achteruit. Middenin deze onzekere tijd schiet de sector zichzelf in de voet met omvangrijke 'examenfraude' bij één van de oob-kantoren en gerelateerde onderzoeken bij andere kantoren, waarvan de verwachte uitkomsten niet hoopvol stemmen. De 'eer van de stand' lijkt daarmee geschonden, zodat ook tuchtrechtelijke gevolgen onvermijdelijk lijken. De NBA zal natuurlijk in overleg met kantoren kijken welke stappen moeten worden gezet. Ook in de reeds aangekondigde evaluatie van de PE-systematiek moet worden gekeken naar fraudebestendigheid. Met andere woorden: Dit issue houdt de sector nog wel even bezig. Maar wie van enige afstand naar de sector kijkt, zal

helaas concluderen dat de beoogde en geclaimde cultuurverandering nog steeds niet heeft plaatsgevonden, of hoogstens 'flinterdun' is.

Ik ben er van overtuigd dat het overgrote deel van de mensen in de sector wil bijdragen aan 'vertrouwen in het maatschappelijk verkeer', de invoering van de CSRD en de daarbij gevraagde *assurance*, invoering van de ISQM, herwaardering van een meer *principle based* beroepspraktijk die bijdraagt aan vermindering van regeldruk, modernisering van het beroepsprofiel, de opleiding en vergroting van de aantrekkelijkheid van het beroep. Op veel van deze terreinen zou de sector, zou de NBA samen met de sector, een belangrijke rol kunnen spelen. Ik kan alleen maar hopen dat we het 'vertrouwen van het maatschappelijk verkeer' krijgen om de ingezette reis voort te zetten.

De processie van Echternach is gemoderniseerd (quote Wikipedia): "omdat het voormalige ritme - drie stappen vooruit en twee achteruit - tot een chaotisch verloop zou hebben geleid." Tegenwoordig zijn de deelnemers met elkaar verbonden met witte zakdoeken en springen zij in de maat van de processiemars naar voren, afwisselend op hun linker- en rechtervoet. Dus met z'n allen 'in de maat vooruit!' ←

Bijna tien jaar nadat een aantal incidenten de reputatie van het Nederlandse accountantsberoep beschadigde en jarenlange inspanningen nodig waren om het vertrouwen te herstellen, is het opnieuw hommeles. KPMG meldt dat honderden medewerkers zich schuldig maakten aan het delen van antwoorden van interne toetsingen. Het zorgt voor veel ophef. De media en critici rondom het vak spreken van examenfraude.

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD VRHL

Het delen van antwoorden is ook examenfraude

KPMG maakte in het najaar van 2022, bij de presentatie van de jaarcijfers, al melding van onderzoek naar mogelijke fraude bij toetsingen van verplichte interne trainingen. Medewerkers zouden uitkomsten van toetsen onderling hebben uitgewisseld. Dat kwam aan het licht door een interne klokkenluider. Het kantoor deed daarop zelf melding van de kwestie bij de AFM en de Amerikaanse toezichthouder PCAOB. Ook werd een onderzoek gestart, met hulp van interne specialisten en een externe partij. De belangrijkste bevindingen van het forensisch deel van het “zeer uitgebreide en zorgvuldige” onderzoek komen op 14 juli naar buiten. De afgelopen vijf jaar waren ruim honderd medewerkers per jaar betrokken bij het onderling delen van antwoorden van toetsen van verplichte trainingen, zo blijkt. Verschillende medewerkers die nu nog in dienst zijn, kregen een sanctie maatregel opgelegd. Van een aantal collega's wordt, gezien hun betrokkenheid en functie, afscheid genomen, aldus KPMG.

Stephanie Hottenhuis, ceo en bestuursvoorzitter van KPMG in Nederland noemt het “onacceptabel”. KPMG doet verder onderzoek en wil “daadkrachtig” handelen om de organisatie “verder te verbeteren en te versterken voor de toekomst”. De zaak is reden voor bestuurslid Marc Hogeboom en rvc-voorzitter Roger van Boxtel om hun functie neer te leggen. Hogeboom neemt zijn verantwoordelijkheid als *head of assurance* en erkent dat hij meer oog had moeten hebben voor signalen over het delen van antwoorden voor

interne toetsen. Van Boxtel geeft toe zelf de regels bij toetsingen te hebben overtreden. “In de voorbeeldfunctie die ik vervul, mag geen enkele ruimte bestaan voor twijfel aan mijn integriteit”, aldus Van Boxtel.

Reacties

De NBA reageert “geschrokken” op de kwestie. Examenfraude is volgens de beroepsorganisatie niet alleen “verwerpelijk vanwege de vereiste morele onkreukbaarheid, het kan ook leiden tot afname van beroepsmatige kennis binnen accountantskantoren. Dat vormt een groot risico voor de kwaliteit van de beroepsuitoefening door accountants”. De NBA vindt het “verstandig” dat KPMG hiermee zelf naar buiten komt, maar zal ook de eigen activiteiten op het gebied van educatie, waaronder het systeem van permanente educatie en de kennistoets, “opnieuw tegen het licht houden op fraudegevoeligheid en waar nodig herontwerpen”.

Ook de Autoriteit Financiële Markten (AFM) is “geschokt” door de omvang van de examenfraude die bij KPMG plaatsvond. “Voor twijfel aan de integriteit en vakbekwaamheid van accountants is geen ruimte”, zo stelt de toezichthouder. De AFM gaat scherp toezien op gedragsverandering, maar het is aan accountantsorganisaties zelf om examenfraude te voorkomen, eventuele misstanden op te sporen en die aan te pakken. De AFM vraagt de zes oob-accountantsorganisaties dringend om daaraan extra aandacht te geven en trekt daarbij samen op met de Amerikaanse toezichthouder PCAOB. De sector moet examenfraude “goed en snel onderzoeken en de onderliggende problemen aanpakken”, meent AFM-bestuurder Hanzo van Beusekom, om door te kunnen “op de ingeslagen weg naar herstel van vertrouwen”.

Media

De media storten zich vervolgens op de kwestie. Na een eerste nieuwsbericht stelt het FD in een vervolgartikel dat de examenfraude bij KPMG schadelijk is voor de hele sector. “Het beroep, dus zowel de kantoren als de individuele medewerkers, heeft een cultuurprobleem en zolang dat niet grondig is aangepakt, blijven er fouten worden gemaakt.” De Volkskrant stelt dat de fraudezaak “past in een breder patroon van ingefluisterde antwoorden, dat bij veel bureaus al jaren van laag tot hoog gangbare praktijk is. Zelfs stevige boetes bleken niet afschrikwekkend genoeg om die cultuur te doorbreken”, aldus de krant.

FD-redacteur en columnist Mathijs Rotteveel snapt dat “spiekende accountants” straf verdienen. “Deel boetes uit en ontsla er een paar. Maar verander ook de inhoud van hun ‘permanente educatie’. Stuur ze naar mooie lezingen, laat ze complexe opdrachten uitvoeren om hun kennis bij te schaven”, aldus Rotteveel. “Alles om te voorkomen dat ze zich nog langer bezig hoeven te houden met stompzinnige meerkeuzetoetsen.”

‘Voor twijfel aan de integriteit en vakbekwaamheid van accountants is geen ruimte.’

Stefan Peij, directeur van de Governance University, noemt de examenfraude bij KPMG tegenover BNR Nieuwsradio mogelijk “het topje van de ijsberg”. Hij vindt het positief dat KPMG koos voor diepgaand en breed onderzoek en “volledige transparantie”. De andere oob-kantoren lopen nu “achter de fanfare aan”, meent Peij, die de oorzaak zoekt in de “prestatiecultuur” bij accountantskantoren. Hij heeft “bijna meer sympathie voor de fraudeurs en minder voor de mensen die die druk opleggen”.

Andere kantoren

In navolging van KPMG doen ook de andere oob-accountantsorganisaties, op verzoek van de AFM, onderzoek naar mogelijke fraude met toetsingen. BDO, Mazars, PwC, Deloitte en EY bevestigen dat tegenover de media, maar stellen “geen signalen te hebben dat er iets mis zou zijn bij hen”, aldus het FD. PwC meldt dat het eigen intern onderzoek naar verwachting voor het eind van het jaar is afgerond. Ook EY verwacht afronding van onderzoek voor eind 2023. Deloitte, Mazars en BDO kunnen nog niet aangeven wanneer de uitkomsten van hun eigen onderzoeken worden verwacht.

Nyenrode-hoogleraar Marcel Pheijffer stelt tegenover BNR dat “het hek van de dam is”, als accountants gaan “rommelen en sjoemelen” met eigen examens. Dat schaadt zowel de reputatie van het beroep als de integriteit van de betrokkenen. Volgens Pheijffer bewijzen de incidenten rondom examenfraudes, zowel nationaal als internationaal, dat het huidige “wat naïeve” systeem, dat uitgaat van vertrouwen op de eerlijkheid van de accountant, “niet deugt”. Die stelling herhaalt hij later in een column in het FD. Hij pleit voor “deugdelijk proces toezicht, zonder naïef vertrouwen. Accountants zijn immers soms net kinderen: zonder toezicht en harde sancties, spieken de zwakkeren”. ←

De aandacht voor grensoverschrijdend gedrag dringt ook door tot accountantskantoren. Ongepaste grappen, woede-uitbarstingen, buitensluiten en affaires worden steeds meer een bedrijfsrisico. Betrokkenheid en respect zijn nieuwe randvoorwaarden voor succes. "Jonge professionals zijn goed gebekt."

TEKST HENK VLAMING BEELD VRHL

Alle perken te buiten

In februari organiseerde accountantsorganisatie Novak de workshop 'Omgang met grensoverschrijdend gedrag' voor accountants. Niemand kwam opdagen. Hoe mediageniek ook, accountants betrekken het item niet graag op zichzelf. "De accountancy ligt al zo onder het vergrootglas", zegt een accountant die reageert op het onderwerp. "Publiciteit over grensoverschrijdend gedrag maakt het alleen maar erger." De betrokken accountant weet naar eigen zeggen heel goed waarover grensoverschrijdend gedrag gaat. "Ik heb het zelf meegemaakt op kantoor, een geval van discriminatie. Voor mij was het duidelijk dat het over de grens was."

Geen melding maken

Er zijn weinig onderwerpen in de sector die zo gevoelig liggen als grensoverschrijdend gedrag. Incidenten zijn er, meldingen ook, maar vaak wordt er gezwegen, ontdekte PwC na intern onderzoek. Medewerkers geven het gevoel van veiligheid een 8,4, maar tegelijk ervaren vooral vrouwen vaak

ongewenst en grensoverschrijdend gedrag van collega's.

In sommige teams durft bijna de helft van de medewerkers geen melding te maken van ongewenst gedrag, waardoor het aantal meldingen nooit groter is dan 76. "Soms gaan meldingen over mensen die beslissen over een carrière", zegt bestuursvoorzitter Agnes Koops in het FD. "Medewerkers denken dan al heel snel: Is het wel slim om hiervan iets te zeggen? Krijg ik daar later geen last van?"

Hoe ontwrichtend grensoverschrijdend gedrag kan zijn, heeft Deloitte in Engeland ervaren. Tijdens een personeelsuitje afgelopen najaar viel vicevoorzitter Stephen Cahill in een dronken bui uit tegen alle denkbare minderheden. De affaire werd breed uitgemeten in de Britse pers en Cahill werd met vervroegd pensioen gestuurd. Steeds meer vormt grensoverschrijdend gedrag een risico voor accountantsorganisaties. Vooral jongeren pikken fout gedrag niet meer. "Jonge professionals zijn goed →

‘De paradox van het voorbereid zijn: Hoe beter je bent voorbereid, hoe minder je in actie hoeft te komen.’

gebekt”, zegt Omar El Messaoudi, voorzitter van de NBA Young Profs. “Grote kans dat ze geen blad voor de mond nemen.”

Zero tolerance

De reactie van menige accountantsorganisatie is een zerotolerancebeleid dat elke vorm van onfatsoen de kop indrukt, zo blijkt uit rechtbankverslagen. Zo werd een manager van een accountantskantoor ontslagen nadat hij een sollicitant had geappt dat ze er “fantastisch uitzag”, vergezeld van de vraag of ze vaker zulke hoge hakken droeg. In een andere zaak kreeg een accountant ontslag op staande voet vanwege de opmerking dat “nichten niet zo moeten zeuren, want in Amsterdam kunnen ze lekker op een boot lopen swingen”.

Een jaar of vijf geleden kwamen accountants misschien nog weg met dit soort grappen en grollen. In 2018 zag de Nederlandse Arbeidsinspectie tal van gebreken bij de aanpak van ongewenst gedrag door accountantskantoren. De verplichte risico-inventarisatie rammelde, plannen van aanpak waren een wassen neus. Vertrouwenspersonen of klachtencommissies ontbraken of hadden overwegend oog voor klanten. Bij drie van de 28 onderzochte kantoren was sprake van ongewenst gedrag.

Risicofactoren

Tegenwoordig groeit echter het besef hoe vatbaar de sector is voor grensoverschrijdend gedrag. Hoge werk-

druk, autonoom werken, machtsrelaties, werken buiten kantoor tijden en nauwe samenwerking tussen collega's, het zijn erkende risicofactoren die kunnen leiden tot normvervaging. “Ambitie en competitief gedrag komen veel voor in de accountancy”, zegt Daniël Alfrink, HR-directeur van Vermetten Accountants en Adviseurs. “We moeten als branche alert zijn op de gevolgen daarvan voor gedrag. Je wilt niet dat medewerkers afhaken en dat er steeds minder mensen instromen. Alleen al daarom willen we een veilige omgeving bieden, waar mensen graag werken.”

Accountantsorganisaties die zich hard maken voor een veilige werkomgeving, krijgen van de wet- en regelgevers een flinke duw in de rug. Zo hebben accountants het wettelijk recht om

‘NOG JAREN VOELDE IK DE BOOSHEID’

Henric Gerritsen was 25 toen hij assistent-accountant werd bij een mkb-kantoor in het oosten van het land. “Ik studeerde heao-accountancy, het was mijn eerste baan in de sector.”

“Ik was er blij mee, want ik werkte en kon mijn opleiding voltooien. De eerste twee weken waren fantastisch, maar toen ik de jaarrekening moest opstellen van een winkelbedrijf ging het mis. Het grootboek klopte niet en de boekhouding ontbrak, waardoor ik er niets van begreep. De accountant ging tegen me schreeuwen, dat ik niet goed keek. Iedereen was erbij, maar iedereen keek weg. Zo ging het elke keer: verwijten, persoonlijk maken, schreeuwen, slaande deuren.

Dit extreme gedrag lag als een steen op mijn maag, slapeloze nachten had ik ervan. Ik was pas getrouwd, we hadden een huis gekocht, mijn opleiding werd betaald en ik had het inkomen nodig. Banen lagen in die tijd niet voor het oprapen. Een vertrouwenspersoon was er niet. Ik ben naar de directeur gestapt, de eigenaar van het kantoor, maar hij zei dat hij zich niet bemoeide met personeelszaken. Mijn contract diende ik uit, daarna ging ik weg. Nog jaren voelde ik boosheid. Iedereen keek weg, terwijl dit extreme gedrag had kunnen worden gestopt. De accountancy heb ik verlaten. Die riep vooral nare herinneringen op.”

‘Kun je straks nog met een collega in één auto naar de klant?’

zowel intern als extern te klagen over ongewenst gedrag. Niet alleen schriftelijk, mondeling mag ook. Uitzendkrachten, zzp'ers en zelfs klanten mogen ook melden. Meer regels zitten in de pijplijn, zoals een verplichte gedragscode en het verplicht aanstellen van vertrouwenspersonen. Daar komt artikel 27 van de Verordening Accountantsorganisaties (VAO) bovenop. Die verplicht accoun-

tantsorganisaties tot een regeling voor het melden van misstanden, zonder vervolging van de klager.

Klokkenluidersregeling

Dus heeft elke accountantsorganisatie een klokkenluidersregeling, inclusief een passage over het melden van grensoverschrijdend gedrag. Ook hele kleine kantoren. “Die hebben we echter nog niet hoeven te gebruiken, want we ontvangen nooit een melding”, zegt Fred Oud, partner bij DTG Accountants en Adviseurs. Het kantoor heeft ongeveer tien medewerkers. “Toch zijn ook wij verplicht om een klokkenluidersregeling te hebben en op de website te zetten.”

Dat is ook de situatie bij De Jonge Accountants, een kantoor met alleen twee partners. Toch begrijpt partner Geert de Jonge de noodzaak voor strikte regelgeving. “Die vooral een kwestie is van *awareness* en *preparedness*. Een signaal aan medewerkers dat er aandacht is voor gedrag op de werkvloer. Dit is de paradox van het voorbereid zijn: Hoe beter je bent voorbereid, hoe minder je in actie hoeft te komen.”

De uitdaging is om de vertaalslag te maken van regel naar praktijk. Maar nergens staat hoe het grensoverschrijdend gedrag eruitziet dat voorkomen moet worden. Dat is ook niet mogelijk, zegt Muel Kaptein, partner bij KPMG Forensic en hoogleraar ethiek aan de Rotterdam School of Management. “Er is geen algoritme te bedenken dat het voor je uitschrijft. De objectieve grens tussen gewenst en ongewenst gedrag bestaat niet. Een hand op de schouder kan voor de een opbeurend zijn en voor de ander bedreigend.”

Bovendien veranderen gedragsnormen voortdurend, vervolgt Kaptein. “Een hoogleraar die een student thuis uitnodigde voor begeleiding was twintig jaar geleden een rolmodel. Nu zou dit gedrag vraagtekens oproepen. In een accountantskantoor moeten de partijen met elkaar vaststellen welke normen aanvaardbaar zijn en waar die worden overschreden. Met als risico dat het doorslaat naar de andere kant. Kun je straks nog met een collega in één auto naar de klant?” →

Gesprek aangaan

Binnen een accountantskantoor moeten de mensen hierover samen het gesprek aangaan, stelt Jaap ten Wolde, voormalig controlerend en forensisch accountant bij KPMG en tegenwoordig adviseur integriteit en toezicht. “Dat is de enige manier om te achterhalen welke gevoeligheden er leven. Ieders beleving wordt alleen zichtbaar door erover te praten.”

Bij Vermetten Accountants en Adviseurs is dat gesprek over gedragsnormen op gang gekomen, vertelt Daniël Alfrink. “Doordat we transparant zijn hierover. Geen gedoe, die slogan richting klanten en medewerkers past steeds meer. Regels voorkomen niet dat er incidenten plaatsvinden. Hoe klein ook, we willen dat mensen die melden en dat doen ze ook, bij hun leidinggevende of bij een vertrouwenspersoon. Het aangeven van grenzen helpt om het bewustzijn te vergroten dat niet alles kan worden gezegd en gedaan. Er ontstaat begrip voor de kwetsbaarheid van anderen.”

IS GENERATIE-Z TE GEVOELIG?

“Nu even niet! Kunnen jullie nou helemaal niets alleen?!” De beroemde uitbarsting van manager Sjors in een commercial voor Cup-a-soup, jaren geleden, is actueler dan ooit. Een minister die opstapt na klachten over woede-uitbarstingen, Kamer-voorzitters die uitvallen tegen medewerkers, een talkshow-presenter die medewerkers op de knieën dwingt: Grensoverschrijdend gedrag lijkt opeens overal.

Boze bazen zijn niets nieuws, want bijna drie miljoen werkenden hebben soms te maken met kleinerend of vernederend gedrag door hun manager, bleek eerder uit onderzoek in opdracht van vakbond CNV. Tegelijk is wel sprake van een verschuiving in hiërarchische structuren, menen experts. Medewerkers anno nu willen gelijkwaardig worden behandeld en zijn mondiger. Maar is *Generatie-Z* (geboren tussen 1997 en 2010) misschien te gevoelig voor een baas die uit zijn of haar slof schiet? “Het is goed dat de werkvloer opstaat tegen wangedrag, maar vooral jonge mensen hebben óók weinig weerstand”, stelt arbeidspsycholoog Tosca Gort in Trouw. Volgens internationaal onderzoek klagen werkgevers over gebrek aan inspanning en motivatie bij GenZ'ers. Dankzij de krappe arbeidsmarkt is weggaan bovendien makkelijker dan ooit. Een goede balans tussen werk en privé, alles online kunnen doen, diversiteit en duurzaamheid als norm: Dat verwacht de jongste generatie *screenagers* van de werkgever. Als een opvliegende baas niet bij ze past, stappen jongeren eerder op of komen gewoon niet meer opdagen. Transparantie, zelfredzaamheid, flexibiliteit en persoonlijke vrijheid zijn belangrijke aspecten van het arbeidsethos van *Generatie-Z*, aldus Intermediair. Tegenover een vaak kortere spanningsboog staan goede digitale *skills* en hoge productiviteit. *Gen-Z* wil graag een baas die inspireert, in plaats van te brullen.

JAN© Accountants en Adviseurs besteedt continu aandacht aan de onderlinge omgang op het werk. “Altijd komt dit onderwerp terug in het vestigingsoverleg”, zegt algemeen directeur en partner Andrea van der Giezen. “Op de werkvloer is ons credo dat je met elkaar praat, in plaats van over elkaar. Elkaar aanspreken begint op het niveau van de airco die te laag staat of muziek die te hard staat. Wen je eraan om elkaar aan te spreken op kleine onderwerpen, dan worden ook grotere onderwerpen bespreekbaar.” Het resultaat van deze aanpak is een groot gevoel van veiligheid. “We hebben meegedaan aan het Great Place To Work-programma”, zegt vertrouwenspersoon Nancy Kauffman van JAN©. “Op het onderdeel veiligheid op de werkvloer scoorden we honderd procent. Meldingen krijgen we wel, maar die zijn vooral privé-gerelateerd.”

De grootste bedreiging voor deze openheid is bagatelliseren, vervolgt Van der Giezen. “Dat mensen geen zin

‘Meldingen krijgen we wel, maar die zijn vooral privé-gerelateerd.’

of geen tijd hebben om te luisteren, dat ze je niet serieus nemen. Dat mag niet gebeuren. Want waarom zou je nog open zijn als er toch niet wordt geluisterd? Tijd om te luisteren moet je maken en daarom plannen wij periodieke gesprekken voor medewerkers om feedback te geven. Daar nodigen we ze actief voor uit.”

Inbreng van de leiding

De volgende stap naar respect vraagt om de inbreng van de leiding. Het is uiteindelijk de top die de cultuur van de organisatie boetseert, stelt Jaap ten Wolde. “De leiding moet daarom voeling houden met de interne cultuur en vaak kan dit beter. Leiders zeggen graag dat hun deur openstaat, maar ze beseffen niet hoe groot de afstand tot de macht is voor wie beneden staat. Medewerkers houden liever hun mond dan hun kwetsbaarheid te laten zien. Leiders weten daarom vaak niet waarmee hun mensen zitten.”

Blijven luisteren geldt daarom speciaal voor partners, managers en directeuren van accountantskantoren, zegt Ten Wolde. “Houd exitinterviews, want wie weggaat voelt zich vrij om te praten. Vraag nieuwe medewerkers na een paar maanden naar hun indrukken en ervaringen. Voer zulke gesprekken ook zelf, want je hebt inzicht nodig om te weten welke ruimte je kan geven en waar je veiligheid moet bieden. Dit bepaalt of medewerkers zich prettig voelen in hun werk en hoe ze werkdruk ervaren. Dat is een zakelijk belang dat minstens zo groot is als dat van de business.” ←

SAFARI IN AFRIKA?

Tanzania
Kenia
Madagaskar
Oeganda
Rwanda
Zimbabwe
Namibië
Botswana
Zambia
Mozambique
Seychellen
Mauritius
Zuid-Afrika

Al sinds 1979 dé Afrika specialist

Op jambo.nl en in onze brochure vindt u ruim 100 uitgekiende reizen of bel met onze Afrika specialisten op 020-2012740 voor een reis op maat.
De mogelijkheden zijn eindeloos, privé reizen geheel conform uw wensen!

Reinheid

Corruptie. De ingrijpend herziene Handreiking 1137 over 'Corruptie en de werkzaamheden van de accountant' ligt ter consultatie. Als ik mijn hooggeschoolde vrienden vertel dat ik betrokken was bij het herschrijven, denken zij steevast dat het over corrupte accountantskantoren gaat. Maar nee, de bedoeling is juist dat alle accountants - dus niet alleen controlerend accountants - een fijnere neus krijgen voor mogelijke corruptie en weten wat zij moeten doen bij aanwijzingen voor met name omkoping, kick backs en faciliterende betalingen. Nederland is veel corrupter dan ik dacht, zo is mij gebleken toen ik mij er echt in ging verdiepen.

De gedachte van corruptie bij accountantskantoren lijkt absurd. De vorige tuchtrechtcolumn ging over integriteit en het opmerkelijk grote aantal accountants dat zelf fraudeerde. Toen de column verscheen, moest de examenfraude bij KPMG nog naar buiten komen.

Het nieuwe PE-stelsel gaat uit van vertrouwen (zie *Accountant 2022/4, pagina 73*). Is de vertrouwenspersoon van het maatschappelijk verkeer dat vertrouwen waard, of is controle beter? De schaal waarop is gesjoemeld met PE-examens is verontrustend. Dat de president-commissaris van het kantoor uit "reinheid" opstapte, zegt ook wel iets. De term geeft in ieder geval aan dat het beroep moet tonen over zelfreinigend vermogen te beschikken.

Een klacht van de NBA tegen betrapte regelovertreeders ligt voor de hand. Er zijn in de loop der jaren ruim tweehonderd PE-klachten ingediend voor minder zware vergrijpen. In dit geval gaat het om schendingen van zowel het integriteitsbeginsel als het beginsel van professionaliteit. Dat laatste omdat de betrokken accountants ook het beroep in diskrediet brachten.

'Toedekken is niet minder laakbaar dan de antwoorden zelf gebruiken.'

Toedekken

Moet je accountants sparen als zij de antwoorden op de examenvragen wel hebben ontvangen, maar niet hebben gebruikt? In mijn optiek hebben zij - op één accountant na - de NOCLAR niet nageleefd door de overtreding van de regels niet te melden. Toedekken is niet minder laakbaar dan de antwoorden zelf gebruiken.

Ruim vijfhonderd zaken erbij betekent een flinke werklust voor de Accountantskamer. In 2014, 2015, 2016, 2020 en 2022 ontving de kamer 46, 27, 24, 67 respectievelijk 47 PE-klachten. Kan de tuchtrechter zo'n PE-tsunami wel aan? Waarschijnlijk wel. Het aantal niet-PE-klachten daalde van plusminus 175 in 2014, 2016 en 2019 naar plusminus honderd vanaf 2020. Opvallend genoeg verminderde het aantal tuchtklachten tegen advocaten, notarissen en medici ook. De Accountantskamer maakt zich daarom op om de vaste formatie in te krimpen en het aantal zittingen per jaar terug te brengen tot veertig. Als er inderdaad een golf aan PE-klachten aankomt, moet de formatie juist worden uitgebreid.

Een tweede meevaller is dat de behandeling van PE-zaken weinig tijd in beslag neemt. Meestal komen de boosdoeners niet opdagen. Volgens voorzitter Sandra Schreuder kan de Accountantskamer daarom zo'n veertig PE-zaken per zitting afdoen. Voor ruim vijfhonderd PE-klachten heb je dus dertien zittingen extra nodig. Met wat extra (flexibel) personeel moeten 53 zittingen per jaar te doen zijn. Als bij andere kantoren evenveel is gespiekt, zouden er nog eens veertig zittingen bij moeten.

Accountantskamer 21/279 Wtra AK

Tijdelijke doorhaling voor 3 maanden

ECLI:NL:TACAKN:2022:10

Portugal

De PE-verplichtingen gelden alleen voor accountants die zijn ingeschreven in het NBA-register. Dus als Cravo Fortes Antão uit Aveiro een Portugese accountant stuurt, hoeft deze zich niet om Nederlandse examens te bekreunen. De accountant valt dan wel onder het Nederlandse toezicht en tuchtrecht. Om de jaarrekening 2022 van Value8 goed te keuren, schakelde CFA echter een Nederlandse accountant in. Deze accountant werd vorig jaar voor drie maanden geschorst, omdat hij de jaarrekening van De Groene Belangenbehartiger goedkeurde. Terwijl het ging om een potentieel grote groep belanghebbenden, was hij onvoldoende professioneel-kritisch en had hij niet voldoende geschikte controle-informatie over de omzet en goodwill. De schorsing werd op 25 april 2022 definitief, zodat de schorsingstermijn op 25 juli 2022 is verstreken.

In mei 2023 benoemt Value8 CFA tot accountant. Op 22 juni plaatst de "trotse ceo van Value8" een "Woord van dank" op de website, nadat de jaarrekening 2022 is goedgekeurd. De ceo bedankt met name de accountant, die hij een uitstekend vakman vindt, "die minutieus de regels volgt en alles doet om een controle op het hoogst mogelijke kwaliteitsniveau uit te voeren". De tuchtrechtelijke sanctie doet daaraan niet af, meent de ceo. "We hebben expliciet aan de NBA-voorzitter en de Accountantskamer gevraagd of dat een belemmering zou moeten vormen. Beiden benadrukten dat er geen enkel beletsel is voor de betrokken accountant om zijn werkzaamheden te verrichten."

Deze vraag een jaar later stellen, lijkt onnodig. Bovendien, zo nadrukkelijk waren de vraag en de antwoorden niet. De NBA-voorzitter hoorde geen expliciete vraag en gaf in zijn algemeenheid aan dat een accountant weer gewoon zijn of haar werk kan doen als de schorsing voorbij is. Bij de Accountantskamer stelde Value8 een algemene vraag aan een medewerker van de administratie. Voorzitter Schreuder is *not amused* over de suggestie van goedkeuring en trok aan de bel. De ceo zegde toe de zinsnede van de website te verwijderen, maar wist zich volgens Schreuder later niets meer van die toezegging te herinneren.

De maatschappij verwacht nog steeds dat de accountant de klant in het gareel houdt. Frauderen, sjoemelen, spieken of daarover zwijgen is dus uit den boze. ←

VAN TWEE KANTEN

IS DE REGELDRIJK BIJ ACCOUNTANTS DOORGESCHOTEN EN MOET HET AANTAL REGELS WORDEN TERUGGEBRACHT?
DE MENING VAN ARNOU VAN KEMPEN EN ROBERT MUL.

Regeldruk ontstaat uit behoefte van het beroep zelf

TEKST ARNOU VAN KEMPEN BEELD SHUTTERSTOCK

Ja, ik werkte mee aan de Wta, en ik deed nog wat ondersteunend werk voor de Wtra, de VGC en de '53 maatregelen'. En ja, ik werk in een compliance-functie. Ik zal dus wel erg voor meer regels zijn, nietwaar?

Niet waar. Het idee dat al die regels van buiten worden opgelegd en vooral heel vervelend zijn voor accountants klopt niet helemaal. Dat accountants massaal het beroep verlaten en dat nieuwe studenten er geen zin meer in hebben, vanwege al die regels? Een onvolledig beeld. De maatschappij legt de accountant nogal weinig regels op. Een paar artikelen in het burgerlijk wetboek over de controle en dat is het. Dan zijn er nog wat regels die het beroep vooral exclusief moeten houden en accountants alle vrijheid geven zelf regels te maken als ze dat nodig vinden. Ten slotte is er nog wat flankerende regelgeving die niet accountants reguleert, maar toezicht en tuchtrecht. Met toezicht en tuchtrecht heeft een accountant die volgens de eigen regels werkt niets, of toch vrij weinig, te maken.

De meeste regels waarmee accountants hebben te maken, een fors boek vol, zijn afkomstig van accountants zelf. Regels van de NBA dus. Zit daar *overkill*? Jazeker. En niet te weinig. Maar kom niet bij mij klagen over de regeldruk. In alle eerlijkheid denk ik dat je met de VGBA, NV COS 200, NV COS 4400, NV COS 4410 en minder dan de helft van de ViO, het overgrote deel hebt geregeld. Alles wat je meer regelt, regel je als beroep omdat je jezelf niet vertrouwt.

De VGBA vertelt je immers al hoe je je moet gedragen. NV COS 200, 4400 en 4410 regelen wat de belangrijkste accountantsproducten zijn en aan welke eisen die moeten voldoen en het principiële deel van de ViO borgt dan nog de onafhankelijkheid. Klaar ben je. Voor de maatschappij genoeg, voor de tuchtrechter en de toezichthouder genoeg.

Het probleem ontstaat als accountants niet meer durven werken uit vijf fundamentele beginselen en vooral heel veel professionaliteit en vak-deskundigheid. Dan moet van alles worden geregeld, tot in absurde details. We zijn inmiddels al zo diep gezonken dat er een praktijkhandreiking is (ja, ook dat zijn gewoon regels) over wat je als accountant mag zeggen, en hoe, tijdens een AvA. Serieus? Ja, serieus.

Regeldruk is het antwoord van een angstig beroep dat niet meer uit zelfvertrouwen beloftes doet aan de maatschappij en die dat ook na komt.

ARNOU VAN KEMPEN is senior manager Risk & compliance bij Baker Tilly Nederland. Hij werkte eerder bij de VB Groep, PwC en BDO. Bij de AFM was hij nauw betrokken bij het schrijven van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Goede regelgeving is prima

TEKST ROBERT MUL

We kunnen niet zonder. Regels zijn niets anders dan de codificering van met elkaar gemaakte afspraken: “Zo doen we dat voortaan.” Doorgaans gebaseerd op onderliggende waarden. En een complexe samenleving gaat gepaard met complexe regelgeving.

De weerstand tegen regelgeving, en tegen overregulering in het bijzonder, is van alle tijden en fluctueert. Een eenmaal gecodificeerde afspraak geldt voor de gehele doelgroep, maar niet iedereen is het er mee eens. Regels brengen naast lusten ook lasten met zich mee. En regels kunnen heel anders uitpakken, of zelfs perverse effecten oproepen. De grote veroorzakers van regeldruk in de accountancy zijn de compliance-systemen binnen kantoren. Accountants hebben dan ook beduidend meer last van ervaren regeldruk dan andere sectoren.

Het is nuttig om onderscheid te maken tussen de algemene wet- en regelgeving waaraan bedrijven en organisaties moeten voldoen en de eigen beroepsregelgeving. Accountants in business en overheidsaccountants signaleren regelmatig dat (nieuwe) wet- en regelgeving zijn doel voorbijschiet. De kunst is om met brancheorganisaties de knelpunten aan te kaarten in Den Haag of Brussel, om wetswijzigingen te realiseren.

Openbare accountants zitten iets anders in de wedstrijd. De toenemende regeldruk die hun klanten ervaren, resulteert in een groter beroep op hun dienstverlening of uitdijende controlewerkzaamheden. Maar als nut en noodzaak ter discussie staan, zit niemand op dit type werk te wachten. Zo bleek de Wet normering topinkomens zeer effectief, maar ging wel gepaard met hoge administratieve lasten. En moet nou echt elk gesubsidieerd bedrijf of

instelling een controleverklaring overleggen, of zou het ministerie met een steekproef kunnen volstaan? Kan dat alles niet een onsje minder?

De eigen beroepsregelgeving, daarvoor hoeft niemand naar Den Haag. Zoals in elk professioneel beroep vormen ontwikkelingen in de samenleving een uitdaging voor de bestaande beroepsmatige waarden en regels. Welke verantwoordelijkheid bijvoorbeeld nemen openbare accountants bij duurzaamheidsinformatie? Het resulteert in nieuwe beroepsregels en soms in een ander accent met betrekking tot de belangrijkste waarden. En we stuiten op dezelfde dilemma's als de wetgever: Welke nieuwe beroepsregels zijn nuttig en nodig? En wat kan er weg?

Dit jaar hebben meerdere NBA-gremia het onderwerp regeldruk geagendeerd: het NBA-bestuur, de faculty OSV, de Commissie MKB, het College Beroepsreglementering en de Signaleringsraad in samenwerking met COPRO. Prima basis voor een stevig programma waarin de verscheidene initiatieven elkaar versterken. Of zoals faculty OSV-voorzitter Dirk ter Harmsel het onlangs formuleerde: “Wat kunnen we schrappen, wat moet verbeterd en welke nuttige regels moeten beter worden uitgelegd?”

Het gaat inderdaad niet om ‘ontregelen’ op zich. Elke regel is ooit met de beste intenties ingevoerd. Het gaat om het “beter regelen”. Steeds gebaseerd op onze beroepsmatige waarden, met zo min mogelijk detaillering en een begrijpelijke formulering. We gaan er zelf over: Benut de websiteconsultaties, bevraag het bestuur en stem op de ledenvergadering. ←

ROBERT MUL is manager Beroep en Maatschappij en lid van het managementteam van de NBA. Eerder was hij onder meer directeur van de Rekenkamer Rotterdam. Op de Accountantsdag 2023 (23 november, Leusden) leidt hij een deelsessie over ‘regel-verbetering’.

A woman with glasses, wearing a white blazer over a green top and white trousers, is sitting on a bright orange, modern-style chair. She is smiling and looking towards the camera. The background is a blurred office interior with warm lighting and green plants.

‘Ik voel me meer
RA, maar van mijn
opleiding en
werkervaring als
IT-auditor heb ik
mijn hele loopbaan
baat gehad.’

LIANE VLASKAMP

Sinds 1 september 2023 is Liane Vlaskamp de nieuwe algemeen directeur van de NBA. Eerder werkte zij bij de Belastingdienst. Nu stapt ze over naar de beroepsorganisatie. "Ik vind het een eer om aan het beroep te mogen bijdragen."

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Je werkte hiervoor jarenlang bij de Belastingdienst. Waarom nu deze overstap naar de NBA? "Het kwam op mijn pad, zozegd. Met het vertrek van Berry Wammes als algemeen directeur kwam de positie vacant. In mijn loopbaan zag ik al veel facetten van het accountantsberoep. Ik vind het een eer om nu te mogen bijdragen aan de NBA en de doorontwikkeling van het beroep."

Veel instituties en beroepen hebben te maken met verlies van vertrouwen, ook de accountant. Hoe krijgen we dat vertrouwen van de samenleving weer terug?

"Belangrijk is om in gesprek te gaan met de samenleving; de dialoog aangaan, vragen wat de verwachtingen zijn. Als organisatie duidelijk zeggen wat we gaan doen en ook doen wat je belooft. Openheid is de achilleshiel van veel beroepen, maar voor vertrouwen is het essentieel. Geheimhouding en transparantie zijn lastig verenigbare begrippen, maar binnen de grenzen van je beroepsregels is het wel zaak om te vertellen wat van belang is voor het maatschappelijk verkeer."

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet voor het accountantsberoep. Is het vooral zaak om de verbeteringen vast te houden?

"Als het om kwaliteitsverbetering gaat, zitten we in een afrondende fase. Vervolgens moeten we kijken of dat in de dagelijkse praktijk echt functioneert, elkaar bij de les houden. Dat is meer dan op de winkel passen. Het accountantsberoep transformeert mee met wat er gaande is in de maatschappij en de economie. Verbeteren en veranderen is nooit af, dit is geen statisch beroep."

Wat zijn je verwachtingen voor het beroep, gelet op ontwikkelingen als digitalisering en duurzaamheid?

"Verandering zie je overal in administratieve processen. Als je een ticket boekt, heb je binnen een tel een bevestiging in je mail; daaraan komt geen menselijke handeling meer te pas. Dat menselijke zit onder andere in het programmeren van de technologie om die transactie mogelijk te maken. Een auditor zal zich moeten verdiepen in processen die daarmee hebben te maken, of experts inhuren om feiten te interpreteren, zoals een IT-auditor of rondom duurzaamheid een ESG-auditor. Auditteams zijn de afgelopen decennia veranderd, vragen om meer specialismen."

Voel je je meer registeraccountant of meer EDP-auditor?

"Ik voel me meer RA, maar van mijn opleiding en werkervaring als IT-auditor heb ik mijn hele loopbaan baat gehad."

Wat moeten NBA-leden en -medewerkers in ieder geval van jou weten?

"Ik kan goed luisteren en vertalen wat ik daarmee kan doen. Ik word wel eens een dwarsdenker genoemd; zelf zeg ik liever dat ik *out of the box* denk, om te zien of daar een sleutel ligt tot verandering of verbetering. Soms is gezamenlijke moed nodig om iets uit te proberen, daar ben ik wel van. Daarnaast draag ik de emancipatie in het beroep een warm hart toe, dat is tegenwoordig een stuk breder dan alleen vrouwen. Het vraagt om aandacht voor culturele verschillen, iets waarmee we aan de slag mogen."

Wat doet Liane Vlaskamp als zij niet werkt?

"Ik ga graag de natuur in, heb het nodig om regelmatig buiten te zijn. Wandelen, fietsen, werken in mijn mooie tuin met veel bloemen en struiken. Ik lees graag en houd van fotograferen, maar ook van op stap gaan met mijn zoon, met familie of vrienden; naar het theater, kunst kijken of muziek luisteren." ←

CV

Drs. Liane Vlaskamp RE RA (56) is algemeen directeur van de NBA. Hiervoor was zij jarenlang verbonden aan de Belastingdienst, onder andere als regiodirecteur Grote Ondernemingen in Noordoost Nederland, directeur/plaatsvervangend landelijk directeur Grote Ondernemingen en sinds februari 2019 algemeen directeur Particulieren, bij het ministerie van Financiën in Den Haag. Eerder in haar loopbaan werkte zij onder meer als openbaar accountant, IT-auditor en accountant in business. Liane Vlaskamp studeerde bedrijfseconomie aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Een nieuw huis in Hoofddorp

Sinds 3 juli jl. is het bureau van de NBA te vinden in kantoorgebouw Pharos in Hoofddorp. Het direct naast het station van Hoofddorp gelegen kantoor biedt werk- en vergaderfaciliteiten die passen bij de huidige manier van werken.

TEKST **MARC SCHWEPPE** BEELD **MARJA BROUWER**

Toegegeven: Het was best even slikken, toen bekend werd dat de NBA haar vertrouwde pand aan de Amsterdamse Zuidas moest verlaten, om te verhuizen naar Hoofddorp. Maar met veel inzet van een enthousiast team van zowel externe specialisten als eigen medewerkers, is de nieuwe huisvesting van de NBA in korte tijd geworden tot een eigentijds, plezierig en open nieuw huis voor de beroepsorganisatie van accountants.

Pharos is een verzamelgebouw met meerdere huurders. De NBA gebruikt de eerste etage van het kantoorgebouw, dat pal naast het station van

Hoofddorp is te vinden. De door de NBA gehuurde kantoorruimte is volledig nieuw en eigentijds ingericht. Uitgangspunt is een werkomgeving die ontmoeten en samenwerken faciliteert, maar die ook ruimte biedt om geconcentreerd te kunnen werken.

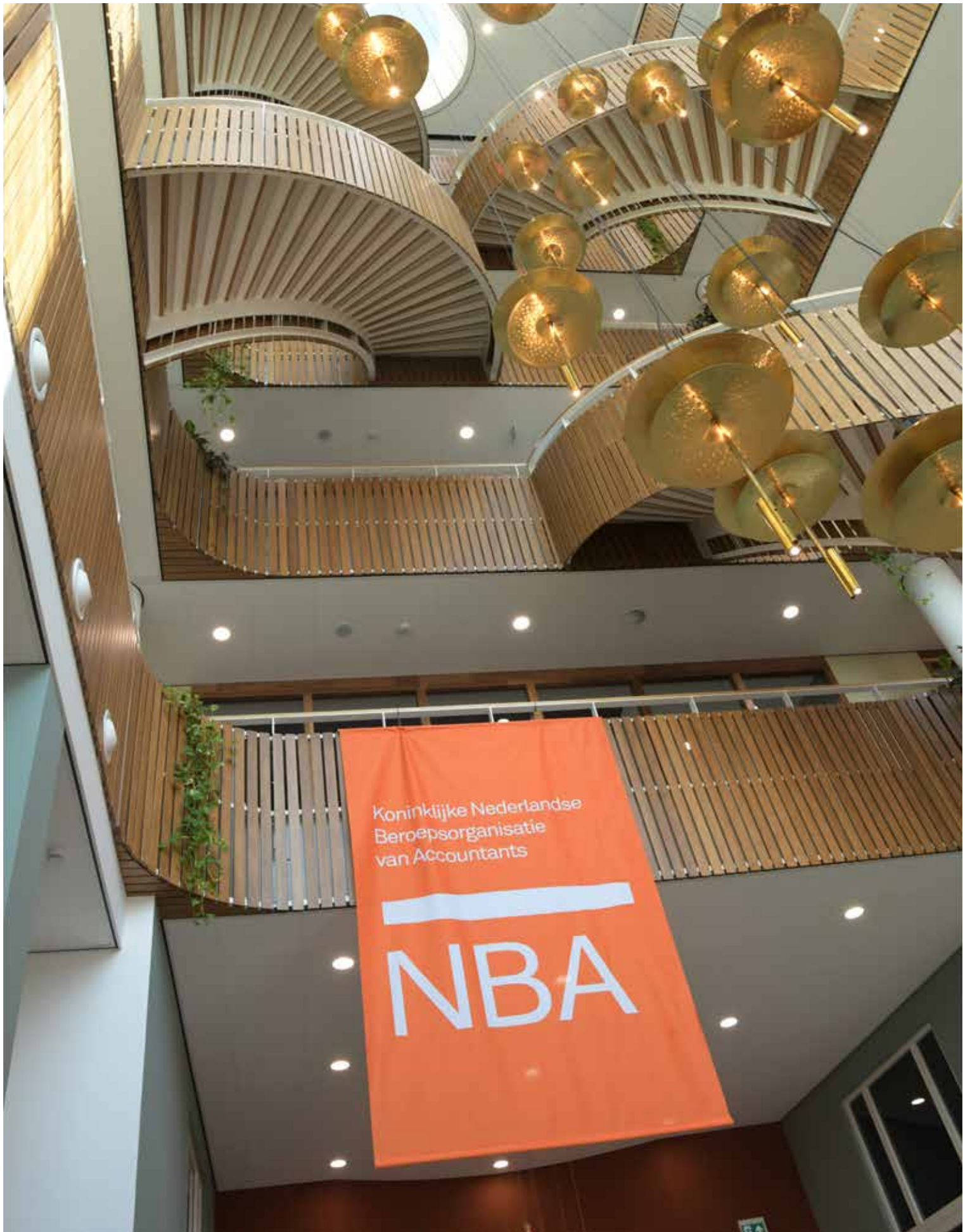
Vergaderen

De nieuwe huisvesting van de beroepsorganisatie beschikt opnieuw over veel vergaderfaciliteiten, ook voor commissies en werkgroepen en voor evenementen zoals het afleggen van de beroepsseed. In totaal zijn er elf vergaderzalen op de etage van de NBA, naast vergaderfaciliteiten elders in het gebouw. Voor een enkeling

wellicht even wennen: De vergaderzalen dragen niet langer namen van grondleggers van het accountantsberoep, maar zijn genoemd naar het uitzicht dat ze bieden: Schiphol, Amsterdam, de Geniedijk en het Spoor. →

‘Uitgangspunt is een werkomgeving die ontmoeten en samenwerken faciliteert.’

Naast een rustig deel in de kop van het gebouw biedt het nieuwe kantoor onder meer een centrale werkruimte met zogenoemde aanlandplekken, het 'Plein', en een ruimte voor ontmoeting, de 'Huiskamer'. Bezoekers komen binnen bij het 'Werkcafé', waar ook koffie en thee te vinden zijn. De NBA beschikt verder over bijna zeventig Arbo-conforme werkplekken, plus zo'n veertig andere werkplekken, inclusief stiltecellen en belcellen.

Frisse blik

Met tromgeroef van de band Djembe Agogo, directeur Berry Wammes op klarinet, gebak en champagne, nam de NBA op 3 juli het nieuwe kantoor officieel in gebruik. Kantoorgebouw Pharos kijkt uit op het Mercuriusplein naast het station van Hoofddorp. Passend, aldus Wammes, want Mercurius was volgens de Romeinse mythologie de god van de handel. En Pharos is de naam van de vuurtoren van Alexandrië. "Een baken dat uitziet over de handel", aldus de NBA-directeur.

NBA-voorzitter Kris Douma sprak bij de opening van een prachtig nieuw kantoor, "met een frisse blik naar buiten" en hief vervolgens het glas met de aanwezige NBA-medewerkers op de toekomst in het nieuwe pand.

Inmiddels beginnen de NBA-medewerkers al aardig te wennen aan de nieuwe werkomgeving, die uitgaat van een flexconcept: dagelijks kiest elke medewerker bij binnenkomst een werkplek die past bij de activiteiten van die dag. En die nieuwe werkplek

bevalt goed, blijkt uit reacties op het intranet van de NBA: "Echt een prettige werkplek geworden. Het 'oude' was niet slecht maar het verschil is reuze."

Op 28 september organiseert de NBA ook een openingsbijeenkomst voor relaties van de beroepsorganisatie. Het kantooradres van de NBA is voortaan Mercuriusplein 3, 2132 HA Hoofddorp. Het postadres is Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp. Het centrale telefoonnummer is 088-4960 301. ←

REGISTERACCOUNTANT SYTSE VAN DER WAL WERKT BIJ DE BELASTINGDIENST:

“JE HEBT HIER DE REGIE OVER JE EIGEN LOOPBAAN”

Je kunt hem kennen van televisieprogramma's zoals First Dates, Camp to Go en De Zwakste Schakel, maar in het dagelijks leven werkt registeraccountant Sytse van der Wal (64) bij het onderdeel Grote Ondernemingen van de Belastingdienst. “Je krijgt hier de vrijheid en de verantwoordelijkheid om je werk goed en flexibel te doen.”

Sytse spreidt een onmetelijke energie tentoon. Hij doet mee aan televisieprogramma's omdat hij dat leuk vindt. Zit in de ledenraad van Vereniging Eigen Huis. Haalt als vrijwilliger bij de ANWB voertuigen van gestrande reizigers op in het buitenland. In het dagelijkse leven heeft Sytse twee functies bij het onderdeel Grote Ondernemingen van de Belastingdienst. Naar eigen zeggen is hij zestig procent van zijn tijd bezig als klantcoördinator voor grote ondernemingen. “Denk aan multinationals of grote gemeenten in de provincies. Zij hebben aan mij een aanspreekpunt. Dat wil niet zeggen dat ik alle antwoorden zelf hoeft te geven, maar ik zorg dat er vanuit de Belastingdienst een antwoord komt. Ik ben, om het zo te zeggen, relatiebeheerder. Bijvoorbeeld voor CFO's van bedrijven die over loonheffing of vennootschapsbelasting een vraag hebben.”

BEGELEIDEN VAN JONGEREN

Voor de overige veertig procent is Sytse coördinator voor accountants die een duaal leer-werktraject volgen en hebben aangegeven in Noord-oost-Nederland te willen werken. “Ook dat is erg leuk werk.”

Ik begeleid daarbij jongeren die bij de Belastingdienst in een duaal traject zitten. Daarbij combineren ze werken bij ons met hun opleiding tot registeraccountant die door de Belastingdienst wordt betaald. Ik zoek contact via de telefoon en ga bij hen langs om een kop koffie te drinken. Of we maken samen een wandeltochtje door de natuur. Om zo te horen hoe het met hen gaat en om te kijken waar ik eventueel kan helpen. Dat gaat over het werk, maar ook wel eens over het leven op zich. Daar stellen ze me dan vragen over. Dat goede gesprek is prachtig om met ze te voeren.”

HET WORDT NOOIT SAAI

“Ik denk nooit: wat een waardeloze dag”, vervolgt Sytse. “Zo sta ik niet in het leven. Er zijn altijd nieuwe kansen en het is aan jou om deze te pakken. Die kansen krijg je ook binnen de Belastingdienst. Het is hier zo breed – van de fiscale opsporingsdienst tot boekenonderzoeken – dat je altijd wel iets vindt dat bij je past en het nooit saai wordt.” Sytse had het VWO gedaan en was op weg naar de landbouwhogeschool in Wageningen toen hij een boekje kreeg over accountancy en werken bij de Belastingdienst. “Ik werd getriggerd. Vooral omdat ik wel goed ben met cijfers en omdat je in de keuken van meerdere bedrijven mag kijken.”

JE HEBT DE REGIE OVER JE EIGEN WERK

Hij werd ingeloot voor een van de destijds honderdveertig plaatsen. “Ik begon in 1976 met de studie en kon in 1979 aan het werk. Ik startte met het controleren van boeken van grote ondernemingen voor de vennootschapsbelasting en de omzetbelasting. Ik kreeg meteen veel vrijheid en de verantwoordelijkheid die daarbij hoort. Ik merk dat de Belastingdienst die aspecten nog steeds in zich heeft. Je kunt als starter meteen je stempel drukken op alles waar je mee bezig bent. Dat maakt werken bij de Belastingdienst zo interessant. Je hebt hier de regie over je eigen loopbaan.”

MOGELIJKHEDEN OM TE REIZEN

Daar komen volgens Sytse de secundaire arbeidsvoorwaarden nog bovenop. “Ik houd heel erg van reizen. Vandaar het vrijwilligerswerk bij de ANWB. Daar heb je, met veel verlofdagen, wel mogelijkheden toe.” Dat reizen deed hij ook toen hij via de Belastingdienst les ging geven in het buitenland aan medewerkers van belastingdiensten daar. “Dat heeft me in twintig jaar gebracht in Slovenië, Georgië en Zuid-Afrika. De studenten in Slovenië bijvoorbeeld kwamen uit allerlei windrichtingen. Van Letland tot Kosovo en van Albanië tot Armenië. Ze waren ontzettend leergierig en

dat maakte het juist ook zo leuk om hen wijzer te maken.”

OP BONAIRE WERKEN

Tot slot: zou Sytse werken bij de Belastingdienst aanraden? “Ja natuurlijk. Sterker nog: ik heb het er wel eens met mijn schoondochter over gehad. Zij studeert fiscaal recht en komt nu ook voor een stage bij de Belastingdienst in Groningen werken. Dat heeft ze helemaal zelf geregeld overigens. Het is fijn werken hier. De sfeer is informeel. Je kunt iedereen in de organisatie benaderen. Zo toegankelijk is het.” Nu is Sytse 64. “Officieel ga ik 1 september 2025 met pensioen. Maar ik heb het nog zo naar mijn zin dat ik er nog niet uit ben of ik door wil gaan. Het lijkt me namelijk wel leuk om nog een paar jaar voor de Belastingdienst op Bonaire te werken als er een plaats vrij is. Natuurlijk, op een gegeven moment moet ik een keer stoppen, maar ik ben nu eigenlijk nog veel te enthousiast over mijn werk.”

Scan de QR-code voor actuele vacatures bij de Belastingdienst.

**‘Ik heb meer oog
voor de inhoud
van een vraagstuk,
dan voor de
grootheid van
organisaties en
mensen.’**

IN BEELD

Portret van een opmerkelijke accountant

TEKST HENK VLAMING BEELD CHRISTIAN KEIJSERS

Richard Knops

Richard Knops is sinds 1 september als accountant werkzaam bij Lenssen Advies, maar hij geniet meer bekendheid als blogger en spreker op events. Vorig jaar schreef hij het boek *Waarom ben ik accountant*, dat in tien landen is verschenen. Persoonlijke drijfveren ziet hij als de hoeksteen van strategie. “Hebben bedrijven de intentie om geld te verdienen, klanten te helpen of werkvolvoening te schenken? Zulke motieven hebben een fundamentele invloed op de cultuur van een organisatie en op vraagstukken die daaruit voortvloeien. Daarom puzzel ik over leiderschap, financiën en innovatie, met als doel om situaties te creëren die voor iedereen voordeel brengen.”

Richard typeert zich als een gedreven puzzelaar. Als dreumes was hij al hele dagen bezig met legpuzzels. Als accountant is puzzelen voor hem meer dan spel. Elke puzzel draagt logica in zich en die wil hij achterhalen. Wie deze logica beheerst, is in staat om organisaties te veranderen. Accountancy bevat bij uitstek de *skills*

daarvoor: financiële kennis, analytisch vermogen en strategisch inzicht. “Is *feedback* nodig, dan ga ik die uitdaging nooit uit de weg. Zie ik dat een organisatie meer politiek bedrijft dan beleid voert, dan zeg ik dat.”

Zijn aanpak oogst niet alleen lof. Als jonge assistent-accountant werd hij al aangesproken op zijn directe omgangsvormen. “Ik heb meer oog voor de inhoud van een vraagstuk, dan voor de grootte van organisaties en mensen. Het politieke spel rond besluitvorming is aan mij niet besteed. Vraag me niet als leider, die rol past mij niet.”

Zijn enige drijfveer is om een organisatie beter te maken. Daarvoor is het nodig om de organisatie af te pellen naar het meest basale niveau en dat is de mens, meent hij. “Van daaruit help ik als accountant om de strategie te verbeteren voor iedereen. Ik kan niet anders en ik wil niet anders.” ←

Lees het hele interview met Richard Knops op Accountant.nl.

De persoonlijke partner met aandacht

Wij zijn VLC & Partners: jouw persoonlijke partner voor verzekeringsadvies, risicoanalyses en consultancy. We staan graag naast je: want jij bent die business professional die altijd verder kijkt en ambities waarmaakt. Deze mentaliteit van 'doen' vinden wij prachtig! Wij bieden het juiste inzicht voor de meest uiteenlopende uitdagingen binnen de zakelijke dienstverlening.

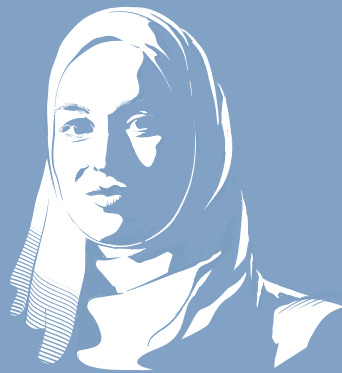
Met een enorm divers team op het gebied van aansprakelijkheid voor advocatuur, accountants en notariaat kan je rekenen op to-the-point advies. Zo kunnen we samen het allerbeste succes behalen. Daarbij stellen we ons flexibel op en spreken de taal van elke ondernemer. Kortom: wij kennen je en vechten voor je zaak. Want jouw ambitie verdient de juiste kennis.

Met alle kennis in huis, adviseren we enkel het hoogstnodige. Dát maakt ons een betrouwbare en vernieuwende partner.

Benieuwd hoe we jouw specifieke vraagstuk aanpakken? We gaan graag met je het gesprek aan.

WWW.VLC-PARTNERS.NL/BUSINESS-PROFESSIONALS

WENDY GROOT

Gevestigde orde, activist of beide?

De accountant heeft een roerige zomer achter de rug, met weinig ruimte voor komkommertijd. We hadden verschillende krantenkoppen, variërend van 'Fraude bij accountantskantoor' tot 'Ontslagen om toetsfraude'. Weinig bewonderingswaardig. Maar! Laat de zomer nu ook vaak een periode zijn van wat meer ruimte in de agenda's en hoofden. Dus alle tijd om te reflecteren op alles wat er zo een beetje in die accountantswereld gebeurt - met de huidige krantenkoppen in het achterhoofd én andere zaken waarvan we vinden dat het beter of anders moet. Alleen, wat kunnen jij en ik hierin betekenen? Hoe kunnen wij handelen wanneer we het niet eens zijn met bepaalde praktijken? Deze zomer las ik het boek *De leerschool van een idealist*, van Samantha Power. Zij beschrijft in haar memoires hoe zij begon als oorlogsjournaliste en activiste en uiteindelijk kwam te werken in het centrum van de

politiek in Washington, als ambassadrice van de VN. Het is geen verhaal over hoe zij als idealiste begon en vervolgens leerde hoe het echte leven in elkaar stak, van idealistische activiste naar de diplomatie. Het is een verhaal over hoe je je eigen rol moet blijven heroverwegen om te bepalen hoe je de meeste impact kan maken. Nu zijn we als accountant over het algemeen niet in gesprek met de leiders van dictatoriale landen, maar dat neemt niet weg dat wij voor onszelf moeten bepalen welke rol wij innemen in onze eigen omgevingen. Of dit is op het niveau van onze teams, binnen onze organisatie of het gehele beroep: Hoe geven wij invulling aan onze rol en hoe kunnen wij een verschil maken? Er lijken zich twee uitersten te vormen op het spectrum van om te gaan met zaken waarmee je niet gelukkig bent; via de gevestigde orde versus de activiste. Vanuit de gevestigde orde kan worden geprobeerd via bestaande machtsverhoudingen verbeteringen door te voeren. Een mooi voorbeeld las ik over een topstudent in engineering en milieuactivist. Deze ingenieur had overal kunnen werken, maar koos ervoor om bij een oliemaatschappij te werken. Toen hij de vraag kreeg hoe hij dat kon rijmen met zijn activistische inborst, vertelde hij dat

hij binnen meer dacht te kunnen betekenen dan buiten deze oliemaatschappij. Zo was ook Power uiteindelijk 'in de politiek van de politiek' terechtgekomen om het als diplomate op te nemen voor mensenrechten. Een activistische rol is daarentegen niet bepaald diplomatiek - hier spreken mensen zich uit die anders durven te zijn, persoonlijke risico's nemen, voorbij conventies en bestaande machtsverhoudingen. En dit tegenwicht is belangrijk. Hoe had de wereld er bijvoorbeeld uitgezien zonder Rosa Parks, Florence Nightingale of Aletta Jacobs? Ik denk dat beide kanten van het spectrum nodig zijn; van activiste tot gevestigde orde. Het is aan ons om te bepalen waar wij onszelf plaatsen en deze plek aanpassen naarmate de tijd vordert of onze positie verandert. Zo maken wij een verschil. *What you do makes a difference and you have to decide what kind of difference you want to make - Jane Goodall.* ←

Wendy Groot RA is manager bij PwC National Office in Amsterdam, bestuurder van nest Accountants Academie en PhD-kandidaat bij de Vrije Universiteit Amsterdam.

A middle-aged man with grey hair, wearing a white short-sleeved button-down shirt and blue jeans, stands on a balcony. He has his left hand on his hip and his right hand resting on a wooden railing. The background shows a blurred cityscape with buildings and greenery under a bright sky.

‘Als ik bakker zou worden dan ga ik geen brood bakken in dienst van een andere bakker, dus als ik accountant word, dan word ik partner of ik begin voor mijzelf.’

Van lastpak tot hoogleraar

Op 30 juni jl. hield prof. dr. Dick de Waard zijn afscheidsrede als hoogleraar aan de Rijkuniversiteit Groningen. In een terugblik op zijn carrière is zijn voornaamste duurzaamheidsboodschap: Begin vandaag nog! "We hebben met z'n allen veel te lang gepraat."

TEKST LUC QUADACKERS BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Dick de Waard wordt geboren in Rotterdam en groeit tot zijn zestiende jaar op in Zwijndrecht en Alblasterdam. Zijn vader is financieel directeur bij een multinational en moeder zorgt voor het gezin met vijf kinderen, waarvan Dick de op een na oudste is. "Aan mij hadden ze wel het meeste werk", zegt De Waard, want hij maakt een zeer slechte start in het onderwijs.

"Ik was veel te jong. Ik ging al op mijn elfde naar de mavo, terwijl ik de voorbereidingsklas van het atheneum had gedaan. Het ging helemaal mis. Laten we het erop houden dat het aan mij lag, maar de combinatie met strenge docenten van de oude stempel was nogal ongelukkig."

Hij kan naar eigen zeggen slecht overweg met mensen die macht uit willen oefenen. Toch haalde hij het mavo-examen en ging vervolgens naar de leao in Dordrecht. "Daar zaten meer kinderen zoals ik, allemaal een beetje lastpakken. De gemiddelde leraar op die school had een dikke buik, een baard en een zware stem. Die leraren straalden rust uit en dat hielp mij zeer om beter te presteren. Nog tijdens mijn leao-periode verhuisden we naar

Groningen. Daar ging het beter en ben ik na de leao naar de meao gegaan. Ik kreeg er zelfs lol in! Daarna moest ik met tegenzin in militaire dienst, waar ik vaak huisarrest had. Ik zei altijd: 'Als je het mij gewoon vraagt, dan doe ik het ook', maar zo werkt dat niet in het leger. Ook wel begrijpelijk, trouwens."

Accountant worden

Zijn enigszins bezorgde vader attendeert hem op de mogelijkheid om accountant te worden. Het NIVRA adverteert in die tijd ook volop in de schoolagenda's.

Na rijp beraad lijkt het De Waard wel wat. "Tijdens militaire dienst besepte ik dat ik met alleen meao minder kans maakte in het accountantsberoep en ik ben toen begonnen aan een mo-opleiding economie bij de LOI. Dat was echter te hoog gegrepen. Door mijn vooropleiding had ik een forse kennisachterstand op het gebied van wiskunde."

Na zijn afzwaaien wordt De Waard afgewezen bij KPMG, omdat hij geen vwo-diploma heeft. Hij treedt in dienst bij Dechesne Van den Boom & Co, een rechtsvoorganger van EY. Die hebben een forse samenstelpraktijk en kunnen hem wel gebruiken. "Toen ik daar op sollicitatiegesprek kwam, zei ik: 'Als ik bakker zou worden dan ga ik geen brood bakken in dienst van een andere bakker, dus als ik accountant word, dan word ik partner of ik begin voor mijzelf.' Dat vonden ze wel gemakkelijk, want ik kon natuurlijk nog helemaal niks."

De Waard gaat tegelijkertijd naar het avondatheneum, drie jaar lang, drie avonden per week, van zes tot tien uur 's avonds. Daarna volgt hij de NIVRA-opleiding. In de tussentijd doet hij het goed binnen het kantoor.

Milieu

Dat het thema milieu in zijn leven verscheen, was in zekere zin toeval, aldus De Waard. "Voor mijn NIVRA- →

'Accountants zijn weliswaar geen specialist op het gebied van CO₂-uitstoot en klimaat, maar ze kunnen cliënten wel degelijk helpen.'

‘Controleren is toetsen aan normen. Dat kun je zelfs een aap aanleren, bij wijze van spreken.’

afstudeerscriptie wilde ik een onderwerp nemen dat niemand anders koos. Toen ontdekte ik een artikel van Blokdijk over het milieujaarverslag en de rol die de accountant daarin zou kunnen vervullen. Ik vond het enorm interessant dat je als accountant bijvoorbeeld iets moet zeggen over de waardering van gebouwen, terwijl je niet weet of de bodem verontreinigd is. De onvolprezen Johan Piet was toen mijn scriptiebegeleider en ik ben na mijn afstuderen in 1990 ook bij hem de opleiding tot milieu-accountant gaan volgen. Ik zag vrij snel de grote relevantie van het onderwerp in en maakte me daar ook binnen kantoor altijd hard voor.”

Er werd in het begin nog niet veel aan verdiend, aldus De Waard. “De heersende opvatting was dat accountants en milieu niets met elkaar hadden te maken. Toen het kantoor inmiddels Ernst & Young heette, vroeg een van de bestuurders op een gegeven moment: “Zeg Dick, jij doet toch iets met milieu?” Toen kwam het beter van de grond.

Dat was eind jaren negentig. Rond die tijd kwam ook Nancy Kamp-Roelands bij ons werken. Dat was buitengewoon prettig, want zij liep ver op de troepen vooruit. Wij deden onder andere onderzoek op het gebied van milieuverslaggeving en haalden het RTL-nieuws op televisie, met de boodschap dat de milieuverslagen in Nederland nogal te wensen overlieten. De dag erna belde de Gasunie en dat werd onze eerste cliënt. Daarna volgden ABN-Amro Bank, AKZO-Nobel en nog vele andere ondernemingen. Van Havenbedrijf Rotterdam kregen we ook een belangrijke opdracht. De controleverklaring die we daar ontwikkelden vormt

overigens nog steeds het model dat de NBA nu hanteert, uiteraard voorzien van de nodige aanpassingen. Maar de leercurve was lang, het kostte veel tijd en de budgetten waren laag. Ik moest steeds intern opnieuw uitleggen waarom het zo belangrijk was. Dat maakte het niet eenvoudig. De bereidheid om hierin te investeren was niet heel groot. Dat gold overigens bij alle accountantskantoren. Ik moest altijd goed verdienen binnen mijn zorgsectorportefeuille, ter compensatie.”

Team bouwen

Inmiddels zitten we in ander vaarwater. Maar het is nog steeds niet helder welke rol de accountant nu precies kan en mag vervullen in de rapportage over duurzaamheid. “Je ziet dat steeds meer groeperingen roepen om meer duurzaamheidsinformatie. Accountants komen bij al die ondernemingen voor de jaarrekeningcontrole. Wij moeten hun bestuursverslag al lezen om te

AFSCHEIDSREDE

Het woord ‘accountant’ is te veel verbonden met financiële zaken, daarom zou het beroep moeten overstappen op het bredere toepasbare begrip ‘auditor’, stelde prof. dr. Dick de Waard bij zijn afscheid als hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Groningen.

De Waard sprak zijn afscheidsrede op 30 juni uit in het Academiegebouw van de RUG. De rede droeg dezelfde titel als zijn NIVRA-afstudeerscriptie uit 1990: ‘De accountant in een ander milieu’.

De Waard schetste zijn ‘duurzaamheidsreis’ en structureerde zijn betoog aan de hand van vier pilaren: de onderneming, de eigenaren, de verantwoording en de accountant/auditor. Er wordt al decennialang vooral heel veel gepraat, maar nog te weinig gedaan, vindt hij. Om daaraan een positieve prikkel te geven, bevatte zijn rede een waaier aan ideeën. Zo stelde hij een allesomvattend jaarverslagmodel voor, dat bestaat uit drie hoofdstukken: het bestuursverslag, de financiële jaarrekening en de niet-financiële jaarrekening.

De Waard ontving bij zijn afscheid de Academiepenning van de Rijksuniversiteit Groningen voor zijn grote inzet in de afgelopen dertig jaar en de innovatieve rol die hij op het gebied van duurzaamheid speelde in de Nederlandse accountancy. Zijn afscheidsrede is te vinden via Accountant.nl.

kijken of dat in overeenstemming is met de jaarrekening. We hebben een kwaliteitsstelsel, we hebben een beroepsorganisatie en we hebben verstand van administratieve organisatie en interne beheersing, verslaggeving en controle. Toch zeiden accountants decennia dat het niet hun zaak is. En ze vinden het nog steeds lastig. Dat is jammer. Accountants zijn weliswaar geen specialist op het gebied van CO₂-uitstoot en klimaat, maar ze kunnen cliënten wel degelijk helpen. Onze boodschap is altijd geweest: Milieukundigen en andere experts kun je prima inhuren. Ook in de reacties op mijn rede krijg ik weer te horen dat de noodzakelijke expertises niet in een persoon zijn te verenigen. Maar dat is juist mijn boodschap! Je moet een team bouwen. We hebben al te weinig mensen om de jaarrekeningen te controleren en dan komt dit er nog eens bij. Accountantskantoren moeten dus als de wiedeweerga op zoek naar andere deskundigen.”

Controleleer

Er wordt op dit moment veel gesproken over het herijken van de accountantsopleiding en de beroepsprofielen. In dat verband wordt regelmatig de ‘basisaccountant’ genoemd, die zich

NETWORKING4ALL

LEADING IN CYBERSECURITY SOLUTIONS

De Accountant & Cybersecurity

Ja, de rol van de accountant is snel aan het veranderen. De tijd van het uitsluitend verifiëren en adviseren op basis van de financiële gegevens van klanten is voorbij. Met de aankomende Europese richtlijnen, zoals de NIS2-richtlijn, dienen accountants steeds meer een adviserende en rapporterende functie aan te nemen op het gebied van cybersecurity.

Hierdoor zal de accountant van de toekomst steeds vaker betrokken worden bij het evalueren en adviseren van zijn klanten over de cybersecurity risico's waarmee ze worden geconfronteerd.

Als vertrouwde adviseur bevindt de accountant zich daardoor in een unieke positie om zijn klanten bewust te maken van de noodzaak van sterke beveiligingsmaatregelen en hen met begeleiding te voorzien bij de implementatie hiervan.

Samen kunnen we een veiligere digitale wereld creëren en uw klanten voorzien van de gemoedsrust dat hun waardevolle activa en gegevens veilig zijn. **Laten we de kracht van samenwerking benutten!**

Een cybersecurity partner biedt u:
Partnerschap, Specialistische kennis, Ontzorging en Advies.

NETWORKING4ALL

Networking4all is een deskundige en servicegerichte leverancier van cybersecurity solutions. Wij bieden een uniek holistisch aanbod op het gebied van cybersecurity diensten met als doel ontzorgen. Onze diensten zijn gericht op de informatiebeveiliging pijlers mens, proces en techniek.

Een cybersecurity partner zoals Networking4all is er om u te ontzorgen en bij te staan als cybersecurity deskundige en kennisorgaan. Dit omvat het identificeren van zwakke punten in de beveiliging op het gebied van mens, proces en techniek, het evalueren van risico's en het aanbevelen van passende oplossingen om de beveiliging te verbeteren.

Elkaar versterken! Wij assisteren u graag

- Bent u voorbereid op de NIS2? Zijn uw klanten voorbereid?
- Hoe springt u in op de groeiende cybersecurity vraagstukken van uw klanten?
- Hoe kan uw accountantskantoor voldoen aan de steeds strengere wettelijke vereisten en regelgeving op het gebied van informatieveiligheid?
- Hoe kunt u uw cliënten verzekeren dat hun financiële gegevens en persoonlijke informatie in veilige handen zijn?

Ruim 750
kantoren
gingen je
voor.

Wij maken je kennis en kwaliteiten compleet.

Fiscount. Wat er ook speelt.

Als sparringpartner van ondernemers heb je een mooie rol. Een rol waarin het 'jaarwerk' de basis is, maar waarin er meer valt op te lossen, te optimaliseren en/of te doordenken. Dat vraagt om visie en creativiteit, inzicht en vaktechniek. Wat moet er? Wat kan er? Wat mag er? Wie de speelruimte én de spelregels kent, komt tot de beste oplossingen.

Maar waar haal je die actuele kennis vandaan? Hoe houd je die vakkennis up to date? Wie inspireert je met praktijkvoorbeelden, cases en oplossingen? En minstens zo belangrijk: welke specialist ondersteunt je persoonlijk als het erom spant?

Het antwoord is eenvoudig: Fiscount. Wat er ook verandert, wij houden je op de hoogte. Hoe complex het ook is, wij leggen het je uit. Waar je je ook in wilt verdiepen, wij reiken het aan. Welk specialisme je ook nodig hebt, wij zijn beschikbaar.

Heb je vragen of wil je meer weten? Bel ons op nummer 038 456 1900 of stuur een mail naar info@fiscount.nl.

Wat er ook speelt.

KANSRIJKE CLAIM KOSTEN OFF-BALANCE?

Liesker Procesfinanciering draagt alle kosten van lopende en nieuwe rechtszaken. We krijgen alleen (terug)betaald als er ook een opbrengst is.

Uw klant procedeert daardoor financieel risicoloos, waardoor de kosten voor de rechtszaak niet voorzien hoeven te worden in de jaarrekening van uw klant én uw klant meer liquiditeit overhoudt voor haar core business.

Liesker Procesfinanciering is marktleider in Nederland, met een bewezen uitstekend track record!

T +31 (0)76 530 36 00
E info@liesker.com
W liesker.com

liesker.com

CV

Prof. dr. Dick de Waard RA MA is sinds 1992 verbonden aan de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen. Hij promoveerde in 2008 op zijn proefschrift 'Toezicht op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen' en werd in 2011 hoogleraar auditing. Hij is ook buitengewoon hoogleraar maatschappelijk verantwoord ondernemen aan de Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen van University of Curaçao dr. Moises da Costa Gomez. De Waard was daarnaast als openbaar accountant van 1977 tot 2013 verbonden aan EY, vanaf 1995 als partner.

daarna kan specialiseren. De Waard heeft daar een eigen kijk op. "Ik zie dat andersom. Controleren is toetsen aan normen.

Dat kun je zelfs een aap aanleren, bij wijze van spreken. Ik ben een accounting-expert en helemaal aan het einde van mijn opleiding kwam pas het vak controleleer. Dat kan toch ook met andere opleidingen? Iemand met een mastertitel op het gebied van energie- of milieukunde kun je prima postnietieel leren controleren op die terreinen.

Mijn idee zou dus zijn om mensen met verschillende mastertitels daarna postnietieel op te leiden in controleleer, toegespitst op hun specialisatie. Ze krijgen daarna ook een RA-titel die wordt geormerkt aan de hand van de specialisatie. Ik twijfelde erover of ik dit idee wel in mijn afscheidsrede zou opnemen. Ik dacht dat het misschien veel te simpel zou zijn. Maar hoe eenvoudiger hoe beter, toch? Het is in ieder geval het onderzoeken waard. Ik zie het ook zeker niet als de enige oplossing."

CSR

Mede gezien de gigantische CSRD-regelgeving die eraan komt, moet er nog genoeg gebeuren, meent De Waard. "Beursfondsen deden best al veel. Die moeten de zaken nog bijlijpen om dichterbij de CSRD-

regelgeving te komen. Mijn waarneming is wel dat grote familiebedrijven vaak nog achteroverleunen en denken dat de soep vast niet zo heet wordt gegeten als die wordt opgediend. Op dit moment lijkt het er echter niet op dat er een overgangsregeling of uitstel komt. Je kunt wel blijven wachten, maar straks slaat de stress toe omdat het echt moet gebeuren en dan zijn alle adviseurs volgeboekt. Begin dus gewoon nu al. Doe al een proefjaar voordat het echt moet.

Daarmee laat je ook zien aan de buitenwereld dat je er serieus mee bezig bent. Ook kleinere ondernemingen zien vaak nog niet wat de gevolgen kunnen zijn als ze er niets aan doen, terwijl zij misschien wel aan de wortel van hun bestaan worden geraakt. Bijvoorbeeld: Als een kleine transporteur niet voldoet aan de eisen van een afnemer van hun diensten, bijvoorbeeld op het gebied van CO₂-uitstoot, dan heeft het bedrijf een probleem. Een accountant zou best al eens met zo'n cliënt kunnen spreken over hoe zij transparant kunnen zijn over wat ze wel doen. Wat is belangrijk? Bestaat daarover informatie? Zo niet, wat is nodig om die informatie te krijgen?

En die kleine transporteur kan best op een webpagina enkele kerngetallen rapporteren op het gebied van

duurzaamheid. Bij vragen van klanten kan dan meteen naar de website worden verwezen. Dat is toch heel krachtig?"

Het tij keren?

"We hebben met z'n allen veel te lang gepraat", meent De Waard. "Nu is er dan eindelijk een wet, omdat de langdurige fase van vrijwilligheid onvoldoende opleverde. Maar die wet blijkt werkelijk gigantisch omvangrijk te zijn. Ondernemers weten daardoor misschien helemaal niet meer wat ze ermee aan moeten en het risico is dat ze vervolgens maar niets doen. De wet vormt dus in feite haar eigen bedreiging."

De scheidend hoogleraar is daarom nog niet gerust op de afloop. "Ik denk dat de verslaggeving uiteindelijk wel op de rails komt, maar de verslaggeving is slechts een instrument. Of we in staat zijn om het tij te keren? Daarover ben ik soms wel somber gestemd. Hoe dan ook: Het zou mooi zijn als accountants echt in de gaten krijgen dat ze een belangrijke rol kunnen vervullen. Met onze professionaliteit en de wetgeving die eraan komt, kunnen we een substantiële bijdrage leveren aan de noodzakelijke transparantie. Dat is een van de essentiële middelen om het uiteindelijke hogere doel te bereiken." ←

LAURENS DE VOS, DIRECTEUR BUSINESS BANKING
BIJ ING:

“SAMEN MET ACCOUNTANTS ONDERNEMERS VOORUIT HELPEN”

Accountants kennen de situatie en de financieringsbehoefte van een ondernemer als geen ander. Daarom werkt ING graag samen met accountants die als intermediair ondernemers helpen bij het verkrijgen van financiering. Speciaal voor hen heeft ING de centrale Intermediair Zakelijk desk en teams van deskundige adviseurs in de regio.

Laurens de Vos, Directeur Business Banking bij ING in Nederland: “De ambitie is om de bank voor intermediairs te worden. We willen dit bereiken door accountants laagdrempelig toegang te geven tot onze adviseurs, door effectieve en snelle verwerking van aanvragen en betrouwbare processen en tooling. Verder willen we klanten en intermediairs helpen in de transitie naar verduurzaming door middel van specifieke producten of gunstigere voorwaarden. Accountants kunnen ongeacht het bedrag van de aanvraag altijd even met ons sparren tijdens een (beeld) gesprek of fysiek bij ons of bij de accountant op kantoor.”

BETROKKENHEID VAN INTERMEDIAR VERHOOGT SLAGINGSKANS

“Wanneer je als accountant wil sparren over de haalbaarheid van een financieringsaanvraag, over looptijden of over voorwaarden, gaan we graag in gesprek”, legt de Vos uit. “Accountants kennen de

situatie en behoeften van hun klanten, ze zijn als geen ander in staat om cijfers te interpreteren en de financieringsbehoefte in te schatten. Ze beschikken over de informatie die nodig is om een financieringsaanvraag te laten slagen. Dat zien we ook terug in onze cijfers: als een accountant betrokken is bij de aanvraag, is de financieringsbehoefte concreet en goed onderbouwd. Dit versnelt niet alleen de aanvraag maar verhoogt ook met name de kans van slagen.

PERSOONLIJK CONTACT MET EEN DESKUNDIGE ZAKELIJK ADVISEUR

De Vos: “We begrijpen dat het fijn is om even te kunnen sparren met een ING-adviseur. Bijvoorbeeld over vragen zoals: Is de financiering haalbaar? Welke financieringsvorm past het best? Hoe is de financiering beter te structureren afhankelijk van de situatie van de klant? Onze teams van deskundige adviseurs in de regio kunnen hierover meedenken. Daarnaast hebben

we ook een centrale Intermediair Zakelijk desk waar je als accountant met je vragen terecht kunt.”

Een recent voorbeeld laat zien dat afstemming over deze vragen het verschil kan maken: Begin 2023 heeft ING samen met een accountant een elektrotechnisch installatiebedrijf vooruitgeholpen dat sinds enige tijd ook succesvol was met de verkoop en installatie van zonnepanelen. In eerste instantie leek de aanvraag niet haalbaar te zijn. Dit had te maken met een gewijzigde bedrijfsstructuur. De broer van de eigenaar was namelijk ingestapt in het bedrijf en hierdoor was de vermogenspositie van de nieuwe onderneming beperkt en voldeed de onderneming niet aan de solvabiliteit eis. Omdat het in de kern een gezond bedrijf was, hebben de accountant en onze adviseur zich vastgebeten in deze aanvraag en uiteindelijk is het toch gelukt. Het onderlinge sparren tussen de ING-adviseur en de accountant maakte hierin het verschil.

Laurens de Vos, Directeur Business Banking bij ING in Nederland.

MIJN INTERMEDIAR ZAKELIJK PORTAL

“Bij ING krijgen accountants de service waar ze behoefte aan hebben”, vervolgt De Vos. Onze adviseurs in de regio zijn beschikbaar om bij je langs te komen voor advies en om financieringsaanvragen in behandeling te nemen. Financieringsaanvragen tot € 5.000.000 kunnen ook makkelijk digitaal worden ingediend via het Mijn Intermediair Zakelijk portal. Bij relatief eenvoudige aanvragen kun je in de meeste gevallen in de portal direct zien of de financiering bij ING mogelijk is en wat de voorwaarden zijn. Accountants kunnen hun aanvragen gemakkelijk inzien in een helder overzicht, aanvragen starten en deze later weer oppakken. Alle aanvragen worden zorgvuldig behandeld door ons team van deskundige adviseurs.”

HET VERSCHIL MAKEN MET ADVIES OVER VERDUURZAMING

Uit recent onderzoek van ING blijkt dat bij zestig procent van de ondernemers duurzaamheid deel uitmaakt van de strategie. De Vos “Wij zien momenteel dat op de vier duurzaamheidsthema’s: energietransitie, duurzaam bouwen, circulaire economie en duurzame mobiliteit, veel ontwikkelingen gaande zijn die elk bedrijf nu of in de toekomst gaat raken. Wij kijken graag met ondernemers mee hoe we een transitie kunnen financieren. Concreet betekent dit dat we verschillende producten aanbieden zoals bijvoorbeeld een groenfinanciering via ING Groenbank, het leasen van duurzame bedrijfsmiddelen of verduurzaming van vastgoed. Voor veel van deze producten bieden wij ook een korting op de rente om ondernemers

dat laatste zetje in de rug te geven om te beginnen aan verduurzaming binnen zijn of haar onderneming. De accountant kan hier ook een belangrijke rol spelen. Hoe kan de onderneming van jouw klant future proof worden? Dat is een vraag die essentieel is om te bespreken en duidelijk te beantwoorden. Het advies over verduurzaming kan vervolgens van de accountant maar ook zeker van ING komen. Wij helpen graag om de ‘groene ambitie’ te realiseren.”

“Kortom, we staan voor je klaar en gaan graag het gesprek aan over hoe we jouw klant verder kunnen helpen”, zegt De Vos tot slot.

Wil je meer weten over de mogelijkheden bij ING voor Accountants en andere zakelijk intermediairs? Kijk dan op ing.nl/intermediair-zakelijk

DE BOEDDHA-ACCOUNTANT

Om een andere invulling aan je werkzame bestaan te geven, hoef je als accountant niet van werkgever te veranderen of ondernemer te worden. Registeraccountant en registercontroller Viviana Voorwald werkt bijna 28 jaar bij PwC, waarvan vijftien jaar als partner. Ze is daar sinds vorig jaar de drijvende kracht achter het programma *Wellbeing and conscious leadership*. In die rol helpt zij ondernemingen om meer open te staan voor de zorgen, angsten, onzekerheden en wensen van hun werknemers. Haar missie is mensen "in hun kracht zetten", aldus Voorwald. "Een gezond mens is een gezonde arbeidskracht, dus aandacht voor welzijn vormt ook nog eens een interessante business case."

TEKST LUC QUADACKERS BEELD CHRISTIAN KEIJERS

Viviana Voorwald groeide tot haar twaalfde op in Peru, als jongste van vier kinderen. Haar vader werkte als ingenieur voor het ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarna keert het gezin terug naar Nederland. Goed leren was heel belangrijk, daar legde haar vader binnen het gezin grote nadruk op. Helaas overlijdt hij als Viviana in de brugklas zit. "Ik weet nog goed dat ik in de week na zijn overlijden alleen maar tinnen heb gehaald. Daar had ik tenminste zelf controle over." Dat zegt iets over haar *drive*. Ze blinkt uit op school en op de universiteit, wordt RA en RC en maakt snel carrière binnen PwC, met grote multinationals als cliënt. Achteraf beschouwd beseft Voorwald dat ze al vroeg haar gevoel heeft uitgezet en altijd maar is doorgestoomd. "Als ik dat niet had gedaan, was ik misschien nooit partner geworden."

De knop is inmiddels omgezet. Voorwald, al jaren gefascineerd door de mentale kant van *wellbeing*, heeft zich onder andere verdiept in neuroscience, positieve psychologie en toegepaste Boeddhistische psychologie. Hierdoor ziet ze nog beter dat veel mensen vastzitten in hun hoofd. "We gaan vaak, op de automatische piloot, achter elkaar door om aan alle verwachtingen van de buitenwereld te voldoen. Ons hoofd speelt naar risico's en gevaar, want onze *mind* is een overlevingsmechanisme. Als mensen in het systeem van opleveren en deadlines komen, dan worden ze

een soort machines. De menselijkheid zit er echt wel in, maar die moet beter worden vastgehouden in de dagelijkse hectiek. Ik mis soms de compassie bij leidinggevendenden die nodig is om dit te bereiken. De eerste zorg als iemand uitvalt is toch vaak het oplossen van het planningsprobleem, niet het tonen van compassie en begrip voor de persoon in kwestie. De menselijke interesse is te ver weggezaakt. Dat moet en kan anders. De manager moet, naast inhoudelijke aansturing, ook zorgen dat het goed gaat met de mensen. Dat is nog te weinig het geval. Daarom verlaten ook zo veel mensen hun werkgever."

Niet alleen gelukkige momenten

Volgens Voorwald begint het verbeteren van weerbaarheid bij het beseft dat het leven niet alleen bestaat uit gelukkige momenten. Zeker de jongere generatie is onvoldoende opgegroeid met dat idee. "Daarmee moeten we rekening houden. Ze denken dat alles de hele tijd leuk moet zijn. Maar zonder lijden kun je geen geluk ervaren." Voorwald verloor de afgelopen jaren haar zus, haar kinderen verlieten het huis en ze is gescheiden. "Je komt uiteindelijk overal weer overheen en het leven begint weer opnieuw."

Ze is ervan overtuigd dat je niet in verbinding kunt staan met anderen, als je niet in verbinding bent met jezelf. "Ik zou graag alle bestuurders de trajecten laten doormaken

‘De menselijke interesse is te ver weggezakt. Dat moet en kan anders.’

die ik doormaakte, zoekend naar verbinding in jezelf. De huidige generatie leiders is vaak hard voor zichzelf en daarmee ook voor anderen. Ze moeten meer gaan leidinggeven met compassie en begrip voor de ander. Daarvoor moeten zij ook weten wie ze zelf zijn.”

Voorwald helpt ondernemingen nu met een *wellbeing*-programma dat ze binnen PwC ontwikkelde. Ze liet enkele jaren geleden de audit achter zich en hield zich onder andere intensief bezig met ESG, dat door PwC Global als speerpunt is aangewezen.

“Ik merkte dat mijn passie bij de S zit, bij Social, bij de mens, waarbij ik mij specifiek richt op *wellbeing*. Dat is inmiddels een enorm belangrijk issue voor ceo’s. Een van hun grootste zorgen is de productiviteit van de werknemers: *burnouts* nemen toe, mensen vertrekken en er is onvoldoende aanwas. Op termijn zijn er dus gewoon te weinig mensen om het werk te doen. Als het thema welzijn niet wordt aangepakt, kan er geen groei meer plaatsvinden. Het recente advies aan de G20 van mijn collega-partner Bushan Sethi uit de VS bevestigt dit. Het is belangrijk dat leidinggevendenden weten waaraan werknemers behoefte hebben en dat ze dat vervolgens faciliteren. Iedereen maakt gedurende zijn of haar carrière *key life events* mee, die steeds weer anders van aard zijn. Het verhogen van de weerbaarheid van medewerkers vraagt om voortdurende gesprekken, afstemming en

begeleiding. En heel belangrijk: Dat moet in de strategie van de organisatie zitten en ook in de *key performance indicators*. Daarover moet overigens in het kader van CSRD worden gerapporteerd.”

Slimmer maar niet wijzer

Voorwald schetst dat één euro investering in het welzijn van een medewerker leidt tot 1,90 euro rendement. “Dan is toch duidelijk dat je er iets mee moet? En dan hebben we het nog niet eens over het positieve effect op de aantrekkelijkheid als werkgever.” Maar het allerbelangrijkst vindt zij dat goed wordt gezorgd voor de mensen binnen bedrijven. “Daarvoor moet ook naar de mens achter de medewerker worden gekeken. Dan voelen zij zich gezien, komen ze op de juiste plek en zullen ze floreren.”

Wijze les: “We zijn steeds slimmer geworden, maar niet wijzer. Dat heeft Cuong Lu mij geleerd tijdens de opleiding Boeddhistische psychologie. De ontwikkeling van ons brein en AI is zo snel gegaan, maar de wijsheid moet terugkomen als we de wereld mooier willen maken.”

Belangrijke tip: “Enkele keren per dag even je hoofd uitzetten en bewust ademen. Dat heb ik de eerste veertig jaar van mijn leven veel te weinig gedaan.” ←

Meer fraude door thuiswerken

Thuiswerken vergroot volgens ruim de helft (53 procent) van de bedrijven en organisaties de kans op fraude. Bijna zeventig procent nam daarom extra maatregelen.

Dat blijkt uit het jaarlijkse fraudeonderzoek in Nederland en België van kredietverzekeraar Allianz Trade. Hoewel veel aandacht in de media uitgaat naar cybercrime, wordt veel fraude juist gepleegd door eigen werknemers. De top vier van meest voorkomende interne fraudes betreft ontvreemden van geld of goederen, declaratiefraude, vervalsing van documenten en schending van intellectueel eigendom. Opvallend is dat declaratiefraude duidelijk meer in Nederland voorkomt dan in België.

Interne fraude wordt aanmerkelijk vaker door mannen dan door vrouwen gepleegd (in Nederland: 65 tegen 15 procent). Daarbij gaat het vaak om mannen die minder dan vijf jaar in dienst zijn, aldus Allianz. De afdeling Finance scoort het hoogst bij fraudes, met 36 procent. Op de tweede plaats volgt Commercie, op de derde plaats Operations.

Externe fraude

Bij externe fraude komt veruit het meest voor dat valse facturen worden verstuurd. Op de tweede plaats staat diefstal of vernietiging van data, gevolgd door diefstal via computersystemen, kopersfraude en identiteitsfraude. Vijftien procent van de fraudeschades ligt boven de € 200.000. Bijna de helft zit

tussen de € 1 en € 50.000 aan schade. Ruim de helft (57 procent) van de fraudegevallen wordt niet gemeld bij de politie. Terwijl 84 procent van de bedrijven vindt dat ze goed tegen fraude zijn beschermd, had liefst 79 procent de afgelopen twee jaar te maken met fraude, waarvan de meerderheid effectief schade leed. Bedrijven denken dat ze goed zijn beschermd, maar zijn dit in de praktijk niet, aldus Allianz.

Verstegen ‘best presterende’ accountantskantoor van Nederland

Verstegen accountants en adviseurs is op basis van de financiële prestaties het best presterende accountantskantoor van Nederland. De Hooge Waerder staat op plek twee, Deloitte op de derde plek.

Dat blijkt uit een rapport over de 25 best presterende accountantskantoren van Nederland, samengesteld door financial services-specialisten van Aeternus Corporate Finance. Volgens het rapport heeft winnaar Verstegen een “sterke *all-round performance* en een bovengemiddelde groei”, waarmee het kantoor de concurrentie “ver achter zich” houdt. Van de 25 beste

kantoren scoort winnaar Verstegen met name goed op operationele winstgevendheid en arbeidsproductiviteit.

De top drie wordt in het rapport gevolgd door Mazars, EY, KPMG, KroeseWevers, Crowe Foederer, Van Oers en PwC. De ranglijst baseert zich op de bekende AV Top 50 van vaksite AccountancyVanmorgen, maar hanteert andere criteria voor de *ranking*.

Aeternus verwacht dat het huidige aantal van circa zesduizend accountantskantoren in Nederland de komende jaren zal halveren.

Expats

Ervaringen van Nederlandse accountants in den vreemde.

Dit keer: Peter Janse, head of business services for America's bij voedingsmiddelengigant Kerry in Queretaro, Mexico.

‘Ik word niet meer zo snel gestrest als dingen veranderen’

“Ik werkte in Nederland voor DSM, toen ik werd *geheadhunt* door Kerry. In eerste instantie ging ik als *finance director* in Zwijndrecht aan de slag, waar we ingrediënten voor de voedsel- en drankindustrie produceerden. Toen Kerry zijn afdelingen ging centraliseren en mij vroeg naar Dublin te verhuizen, was ik direct enthousiast. We hebben het als gezin uitgebreid besproken. Uiteindelijk zei iedereen ja. We lieten de kinderen zelf hun school uitkiezen. Dat hielp. We hadden net een huis gekocht in Ierland, toen ze mij vroegen voor de cfo-functie voor Kerry in Latijns-Amerika. Ik wist dat ze op het hoofdkantoor tevreden over mij waren, maar de snelheid waarmee die kans kwam verraste mij. Kerry pakte het heel slim aan. Ik mocht met mijn gezin vijf dagen rondtoeren in Queretaro. Scholen bezoeken. Kijken of de stad ons beviel. We vlogen via Dallas en niet via Mexico-stad. Dat was met opzet. Op die manier blijf je weg van de minder fraaie plekken. Queretaro is een fantastische stad. We vonden het er meteen prachtig.”

Arm en rijk

“Als *head of business services* ben ik verantwoordelijk voor finance, hr, *customer care* en andere supportafdelingen voor Noord- en Zuid-Amerika. Het omvat een groot deel van de activiteiten in het administratieve proces, maar ook *forecasting* en het begeleiden van de interne en externe audits. Ik ben niet zozeer met finance bezig. Hier gaat het om mensen. Ik spreek ieder kwartaal alle 450 medewerkers om te zorgen dat ze iedere dag op hun best zijn. Mexicanen zijn heel open, al is de samenleving niet heel tolerant. Er is veel discriminatie en er is een groot verschil tussen arm en rijk. Op tv zie je in commercials niemand met een getinte huidskleur. Omdat we een multinational zijn kunnen we in ons hr-beleid het verschil maken. Bij ons kun je zijn wie je wilt zijn. Dat is bij typische Mexicaanse bedrijven niet mogelijk.”

Corruptie is een probleem in Mexico. Het wordt veroorzaakt door de lage salarissen. Ik word bijvoorbeeld regelmatig aangehouden door de politie. Ze verzinnen een overtreding en noemen een bedrag. Ik zorg dat ik nooit een creditcard in mijn portemonnee heb. Anders stappen ze naast je in en moet je naar een ATM-machine om geld te pinnen. Er wordt wel gewerkt aan het bestrijden van corruptie. Als wij een factuur van een leverancier krijgen, moeten we dat uploaden naar een systeem van de overheid. Dat zit gekoppeld aan ons SAP-systeem. Ook de leverancier moet zijn factuur naar dat systeem uploaden. Het systeem checkt vervolgens of de factuur echt is. Dat werkt heel goed.”

Wraak

“We wonen hier fantastisch. Onze dochters kunnen hier gewoon uitgaan. Ik ben wel heel alert. Je moet weten welke plekken je moet mijden. We hebben een fabriek in Irapuato. Dat ligt anderhalf uur rijden hier vandaan. Ik wilde er met een aantal zakelijke gasten naar toe, maar dat kon niet omdat net de vorige dag de vrouw van een drugsbaron was gearresteerd. Uit wraak werden de auto's en winkels in Irapuato in brand gestoken.”

Deze internationale ervaring wilde ik voor geen goud missen. Met de kennis van nu zeg ik: Dit hadden we veel eerder moeten doen. In een andere omgeving leer je meer. Dat geldt niet alleen voor mij. Ik zie dat ook aan mijn kinderen. Inmiddels zijn ze uitgevlogen. Na het Mexicaans avontuur willen we nog een keer naar een ander land verhuizen, heb ik met mijn vrouw afgesproken. Dit leven bevalt ons. *Mij maken ze de pis niet lauw*, zoals ze in Brabant zeggen. Ik word niet meer zo snel gestrest als dingen veranderen.”

De snelste Brit is ook accountant

De Britse hardloper Eugene Amo-Dadzie loopt de honderd meter inmiddels in minder dan tien seconden. Door de week werkt hij als accountant bij een beursgenoteerde projectontwikkelaar.

Eugene was op de middelbare school al een snelle loper, maar wedstrijden winnen zat er niet in. Dus ging hij studeren en werd uiteindelijk chartered accountant. Hij werkte bij Warner Music, bij Grant Thornton en inmiddels alweer drie

jaar bij Berkeley Group, een beursgenoteerde projectontwikkelaar uit Londen. Pas op zijn 26ste besloot hij zich ook op het hardlopen te storten. Hij werd lid van een atletiekvereniging en ontwikkelde zich razendsnel. Dit jaar dook hij tijdens een wedstrijd in Oostenrijk voor het eerst onder de magische grens van tien seconden: 9,93. Dicht op het Britse record van 9,87 seconden en nog maar een paar tienden langzamer dan het wereldrecord van de Jamaicaan Usain Bolt (9,58 seconden). In 2024 wil Eugene meedoen aan de Olympische Spelen in Parijs.

Eugene Amo-Dadzie is inmiddels 31 jaar. Hij noemt zichzelf graag de snelste accountant ter wereld, al sluit hij niet uit dat er elders op de wereld nog een accountant rondloopt die sneller is. Hij is erg blij met zijn werkgever, die hem ruimte biedt voor trainingen en wedstrijden. "Ze weten dat de sport essentieel is voor mijn welbevinden." Evengoed heeft hij een druk leven, met ook een carrière en een echtgenote. Zijn geloof geeft hem houvast. Daarom draait de snelste Britse accountant gospelmuziek bij zijn warming-up.

Neymar gaat niet alleen voor het voetbal naar Saoedi-Arabië

Dat de Braziliaanse voetbalvedette Neymar de Franse club Paris Saint-Germain verruilt voor het Saoedische Al-Hilal, is niet alleen vanwege een grote sportieve uitdaging. De voetballer tekent voor twee seizoenen en verdient daarmee naar verluidt een bedrag van 160 miljoen euro. Ook de emolumenten bij Al-Hilal mogen er zijn, zo blijkt.

In de berichtgeving over de transfer van de Braziliaanse voetbalheld worden verschillende bedragen genoemd als het om zijn salaris gaat. Het vaak betrouwbare medium *L'Équipe* meldt dat Neymar da Silva Santos Júnior jaarlijks minimaal tachtig miljoen euro gaat verdienen voor het spelen in de Saoedische competitie.

Neymar verruilde in 2017 het Spaanse Barcelona voor het Franse PSG. Het bedrag van 222 miljoen euro dat met die transfer was gemoeid, is nog altijd een record. De Braziliaan speelde vervolgens 173 duels voor de Parijse club, scoorde daarbij 118 doelpunten en won met PSG dertien prijzen. Nu verhuist hij naar Al-Hilal, een club in de Saoedische hoofdstad Riyad, voor een transfersom van naar verluidt negentig miljoen euro. Volgens de inmiddels 31-jarige Neymar is de

Saoedische competitie "enorm aan het groeien" en is dat dus "de plek waar je nu wilt zijn". Het is voor hem "de juiste club op het juiste moment".

Zwembad en autootjes

Naast zijn salaris zijn ook de secundaire arbeidsvoorwaarden spectaculair. Zo slaapt Neymar nu in een huis met 25 slaapkamers, met een zwembad van veertig meter lang en drie sauna's. Bij het huis horen vijf fulltime stafmedewerkers. De topvoetballer hoeft niet naar de training te rijden in een eenvoudige Kia of Volkswagen, maar krijgt van Al-Hilal ook nog een soepel glijdende Bentley Continental GT, een ronkende DBX-suv van Aston Martin en een Lamborghini Huracán voor de sportieve momenten. Plus vier Mercedes G Wagons. En natuurlijk krijgt hij waar wenselijk ook een chauffeur.

Daarnaast mogen alle bonnetjes voor hotels, restaurants en *various services* tijdens momenten dat Neymar niet voor de club actief is, naar het hoofdkantoor van Al-Hilal worden doorgezonden. Benieuwd of de accountants van de voetbalclub nog lastige vragen mogen stellen over die 'various services' bij hun controles.

Generatie Z heeft vaker ondernemersambities

Bijna drie van de tien werkende jongeren (28 procent) tussen de achttien en 24 jaar overwoog het afgelopen jaar voor zichzelf te beginnen. Daarmee is 'Generatie Z' koploper onder werkenden die ondernemer willen worden.

In de leeftijdscategorie 25-34 jaar gaat het om één op de vier werkenden, ruim 25 procent. Dat percentage loopt snel af

naarmate de leeftijd hoger wordt. Zo heeft maar één op de tien werkenden tussen de 45 en 54 jaar nog ondernemersambities en denkt slechts ruim drie procent van de 55+ers erover om eigen baas te worden. Dat blijkt uit het onderzoek *People at Work 2023*, uitgevoerd door hr- en salarisdienstverlener ADP, bij meer dan 32.000 werknemers in zeventien landen.

Onzeker

De groep achttien- tot 34-jarigen voelen zich het meest onzeker over baanbehoud door de huidige economische situatie. Het is dan ook die leeftijdscategorie die het vaakst alternatieven overweegt zoals voor zichzelf beginnen, of het wisselen van branche. Volgens ADP zijn voor Generatie Z, meer dan voor andere leeftijdsgroepen, carrièreperspectief en de mogelijkheid om tijd- en plaatsonafhankelijk te werken belangrijk. Daarnaast blijven salaris en werkplezier voor elke leeftijdsgroep het belangrijkste.

PwC-accountant trapte deur van brandend huis in om buurvrouw te redden

Accountant Ashraf Khannich uit Roosendaal redde dit voorjaar samen met een ander een 94-jarige buurvrouw uit haar brandende woning.

Roosendalers Ashraf Khannich en John van den Broek kregen voor hun heldhaftig optreden bij het uit haar brandende huis halen van de bejaarde vrouw, allebei een bronzen penning van het Carnegie Heldenfonds.

Eind maart ontstond brand in de woning van de bejaarde vrouw. Van den Broek hoorde bij het toevallig passeren een alarm van de thuiszorg afgaan en de buurvrouw om hulp roepen. Het lukte hem echter niet om haar deur in te trappen om haar naar buiten te halen. Maar PwC-accountant Ashraf Khannich lukte dat wel; twee gerichte schoppen waren genoeg. "Toen ik mevrouw hoorde roepen en rook uit dat huis zag komen, dacht ik: Die mevrouw moet eruit en wel zo snel mogelijk."

Registeraccountant Khannich, senior manager bij PwC, kreeg de onderscheiding opgespeld door de burgemeester van Roosendaal, tijdens een bijeenkomst op de brandweerkazerne medio juni 2023. "U hebt echt iets bijzonders gedaan", aldus de burgemeester.

'Bel eerst mijn accountant als ik dood neerval'

De deze zomer overleden Ierse zangeres Sinéad O'Connor, bekend van de wereldhit *Nothing Compares 2 U*, prentte haar kinderen al jarenlang in om bij haar overlijden eerst haar accountant te bellen.

Dat vertelde de zangeres in 2021 aan het tijdschrift *People*. Zij leerde haar kinderen al jaren voor haar dood dat ze haar muziek en bezittingen moesten beschermen tegen eventueel misbruik. "Ik zegde mijn kinderen al sinds ze heel klein waren: Als je moeder morgen dood neerval, bel dan eerst mijn accountant en dan pas de hulpdiensten." O'Connor vreesde dat de platenmaatschappijen een slaatje uit haar overlijden zouden slaan. "Dode artiesten zijn veel waardevoller dan levende", stelde zij tegenover *People*.

Uiteindelijk bleek de zangeres niet heel rijk, toen ze eind juli overleed. Haar vermogen werd geschat op zo'n vijfhonderdduizend dollar. Na enkele wereldhits, begin jaren negentig, bleef verder succes van Sinéad O'Connor uit, onder andere door haar mentale problemen.

Een goed gesprek.

NBA Community

*Ontmoeten,
samenwerken,
kennis delen.*

*De plek voor accountants om
kennis en ervaring uit te wisselen.*

www.nba.nl/communities
of download de NBApp

Lekker werken

Dingen die de werkdag leuker maken.

Koffer

Rolschaatsen maar

Wie nog wel eens terugdenkt aan die rolschaatsen of het skateboard van vroeger, zal op reis blij verrast zijn met de koffers van Floyd. De ontwerpers lieten zich graag inspireren door de Californische skatercultuur uit de jaren zeventig, als je kijkt naar de soepele rode wielen. Maar de fabrikant is Duits, dus het zijn degelijke reisgenoten die tegen een stootje op de bagageband kunnen.

Niet heel goedkoop, maar wel begerlijk. En in heel veel kleuren. Prijs voor een Floyd Cabin, die als handbagage mee mag: € 495.

[floyd.one](https://www.floyd.one)

Auto

X-factor

Zonder X hoor je er niet meer bij, zo lijkt het. XPENG is weer een veelbelovend Chinees auto-merk dat de Nederlandse markt wil veroveren. Elektrisch, uiteraard. Bijvoorbeeld met de indrukwekkende G9, een kloeke SUV die in minder dan vier tellen naar de 100 km/u jaagt en 570 km bereik heeft op een volle accu. Grote schermen in het interieur, zowel voor bestuurder als passagier. Massagestoelen voor en achter en soft close deuren. Lekker. Uit betrouwbare bron begrijpen wij dat een duurzame accountant zijn vertrouwde Model X gaat inwisselen voor een G9. Prijs: vanaf € 57.990.

[heyxpeng.com/nl](https://www.heyxpeng.com/nl)

Horloge

Klassieke looks

De Withings ScanWatch Horizon is een smartwatch die alles biedt wat een smartwatch moet hebben: hij registreert afstand, hartritme, hartslag, zuurstofgehalte, slaap, stappen, heeft een stopwatch en een trilfunctie. Maar hij ziet er uit als een echt horloge: rond, klassieke wijzerplaat, 43 mm doorsnede. Hij is *compatible* met Apple iOS en Android. Geen zwart rechthoekig scherm, gewoon een stoere klok om je pols. Hebben! Prijs: € 499.

[withings.com](https://www.withings.com)

Op vrijdag 26 mei legde Niels Terlouw (28) de beroepseed af, tijdens één van de laatste bijeenkomsten in de 'oude' locatie van de NBA in Amsterdam. Niels is manager audit bij Visser & Visser. "Het afleggen van de eed neem ik voor altijd mee in mijn herinnering."

'Trouw en waarheid' aan het beroep

Wanneer besloot je om accountant te worden?

"Vanaf het vwo had ik altijd al de wens om accountant te worden. Door een gastcollege van Visser & Visser op de middelbare school maakte ik de stap en besloot de studie bij Nyenrode aan te vangen. Het leek mij leuk om bezig te zijn met cijfers en deze te 'snappen'. Maar door de studie en de praktijkervaring leerde ik dat accountant zijn veel meer is dan alleen bezig zijn met cijfers! Tot op het moment van vandaag ervaar ik accountant als een prachtig beroep, waarin je niet alleen de klanten, maar ook het maatschappelijk verkeer (be)dient."

Hoe was het voor jou om de beroepseed af te leggen?

"Ik vond het afleggen van de beroepseed een gewichtig moment. Vanuit mijn christelijke geloofsovertuiging vind ik de beroepseed een mooi instrument om 'trouw en waarheid' aan het accountantsberoep te bevestigen en hierbij God om hulp te vragen. De beroepseed is geen vormverschijning, maar een middel van bewustwording en plichtsbef. Je zweert namelijk dat je jezelf als professional zult gedragen met het doel te handelen in het algemeen belang. Het afleggen van de eed neem ik voor altijd mee in mijn herinnering en kun je niet meer ongedaan maken.

Mijn familie was ook aanwezig bij het afleggen van de beroepseed. Dat was voor mij een extra mooi moment, aangezien zij het mede mogelijk hebben gemaakt dat ik accountant ben geworden. Daarnaast is het mooi om met een grote groep accountants de eed te mogen afleggen. De Limpergzaal bij de NBA was tot de nok toe gevuld."

Wat maakt het bijzonder om bij Visser & Visser te werken?

"Bij Visser & Visser ben ik verantwoordelijk voor de aansturing van het controleteam en ben ik het eerste aanspreekpunt voor klanten. Ook houd ik mij bezig met de ontwikkelingen op vaktechnisch gebied en maak ik deel uit van de afdeling Vaktechniek.

Visser & Visser heeft een aantal culturele waarden, waaronder 'menselijkheid' en 'behelpzaam'. Het kenmerkende hier is dat je als collega's gelijkwaardig bent en je allemaal een eigen pad kan kiezen om jezelf verder te ontwikkelen als professional. Persoonlijke aandacht is hierbij belangrijk. Iedere collega heeft een mentor, waardoor de aandacht voor het welzijn wordt vergroot. De inzet van alle collega's, van junior-assistenten tot doorgewinterde extern accountants doet ertoe. De onderlinge binding is hierdoor groot. Dat vergroot het werkplezier

en het teamgevoel. Je doet met elkaar het werk en hierdoor kom je samen verder!"

Zijn er thema's waarvoor je je bijzonder interesseert?

"Vanaf het begin van mijn carrière heb ik aandacht voor vaktechnische ontwikkelingen. Vanaf 2021 ben ik betrokken bij de afdeling Vaktechniek van Visser & Visser. Hierbij richt ik mijzelf op het vertalen van actualiteiten naar de auditpraktijk, maar ook op het geven van trainingen om de collega's een beetje wijzer te maken. Kennis hebben is één, maar begrijpen wat je doet is twee. Mij is het te doen om dat laatste: Begrijp je wat je doet? Door mijn inzet op vaktechniek mag ik de praktijk helpen om antwoord te geven op die vraag. Het verbeteren en verstevigen van de afdeling Vaktechniek is hiermee een mooie uitdaging voor de komende jaren."

Wat zie je jezelf over tien jaar doen?

"Ik denk dat ik over tien jaar mijzelf verder heb ontwikkeld op vaktechnisch gebied. De inrichting van het accountantsberoep zal afhangen van actualiteiten en ontwikkelingen. De toegevoegde waarde zal met name aanwezig zijn door het inspelen van accountantskantoren daarop. Op vaktechnisch gebied zullen er daarom altijd uitdagingen zijn die mij kunnen helpen om mijzelf verder te ontwikkelen." ←

De NBA nam weer bij heel wat nieuwe collega's de beroepseed af.

Op 2 juni 2023 legden 28 geslaagden de eed af:

Robin van Antwerpen, Anne van Bakel, Nick Bender, Quinten Brand, Bryan van den Buijs, Laura Galiart, Tanya Grannetia, Anthony Hellings, Ron Keetels, Daan Keizer, Sven de Kinderen, Jorrick Kleinjan, Laura Lage Venterink, Lamyae Lamtalssi, Ivo de Lange, Sonny Massaar, Naomi Misseyer, Thijmen Mourits, Irene Nijmeijer, Julia van Pareren, Harm de Pater, Benjamin Polman, Robin-Alexander Renkema, Ilias Salmoun, Dominique Schmid, Dayita Srigopal, Kevin Thewissen en Francine Zeper.

A man with grey hair, wearing a dark blue suit and a light blue shirt, is walking towards the camera in a modern office hallway. The hallway has large windows on the right side, and the floor is light-colored. The man is looking slightly to his left.

EY-topman Jeroen Davidson is de tweede niet-accountant die als voorzitter van de raad van bestuur leiding geeft aan de Nederlandse EY-organisatie. Het 140-jarig bestaan van het kantoor werd begin dit jaar overschaduwd door een mislukte poging tot wereldwijde splitsing van assurance en advies. “Het gaat er nog een keer van komen.”

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD MICHEL TER WOLBEEK

‘Misschien liepen we te ver voor’

EY bestond dit jaar 140 jaar en is daarmee de oudste accountantsorganisatie van Nederland.

De organisatie maakt er goede gewoonte van om iedere vijf jaar even bij de eigen historie stil te staan en zo'n mijlpaal samen te vieren. Zo ook in 2023. Maar de afgelopen periode stond voor EY wereldwijd toch vooral in het teken van de plannen om de organisatie op te splitsen. Plannen die na veel interne discussie uiteindelijk in april 2023 stranden; Project Everest werd stopgezet.

Op 5 juli woedt rondom het kantoor van EY aan de Amsterdamse Zuidas de zwaarste zomerstorm uit de Nederlandse historie. Was het ook voor EY Nederland een stormachtig jaar, gelet op die splitsingsplannen en

‘In 140 jaar maak je wel meer mee dan alleen het afgelopen jaar.’

het afspringen daarvan? Bestuursvoorzitter Jeroen Davidson (1963) noemt 2023 liever “roerig en druk” dan te spreken van een storm. “140 jaar is lang, dus ik kan niet zeggen of het dit meest roerige jaar uit de geschiedenis van EY is, maar natuurlijk hebben de splitsingsplannen een goed deel ervan beheerst.”

De laatste geschiedschrijving van EY dateert alweer van dertig jaar geleden, ter gelegenheid van het toen 110-jarig bestaan. Daarbij keken de toenmalige bestuurders terug op een periode vol van fusies, want het was de tijd waarin door een consolidatieslag de toenmalige *big eight* uiteindelijk een *big five* werd. “Destijds voerden we wereld-

wijd onder meer fusiegesprekken met KPMG, dus in 140 jaar maak je wel meer mee dan alleen het afgelopen jaar”, aldus Davidson. Bij het 110-jarig bestaan kwam er een jubileumboek. “Misschien is het tijd voor een update”, glimlacht hij.

Niet-accountant

Jeroen Davidson is in die 140 jaar pas de tweede niet-accountant die de voorzittersstoel in de raad van bestuur van EY Nederland bezet. Dat bevalt prima, stelt de bijna zestigjarige topman, die eerder acht jaar als hoofd van de fiscale adviespraktijk zitting had in het bestuur van de organisatie. Dat de voorzittersrol tot nu toe vooral door accountants is vervuld, snapt hij best. De reputatie van de organisatie wordt vooral bepaald door de accountantspraktijk. “De maatschappelijke taak van de accountant is significant, het is niet gek dat die de aandacht trekt.”

Eerder gaf Davidson ook in de media aan dat de Nederlandse EY-organisatie achter de internationale splitsingsplannen stond, gezien de invloed van regelgeving en de ontwikkeling van de adviespraktijk, die groeit ten opzichte van de assurance-tak. EY wilde nadrukkelijk geen audit only, maar twee multidisciplinaire organisaties; de een vooral gericht op assurance, de ander op consultancy. Inmiddels ziet de wereld er anders uit, is het zaak de organisatie bij elkaar te houden en vooruit te kijken. Davidson benadrukt dat de komende jaren wel moet worden nagedacht over het model voor organisaties zoals EY. “De regelgeving werkt beperkend en het type werk, zeker in de consultancy, gaat steeds meer uit van langjarige contracten. Het is niet urgent, we hoeven niet te splitsen, maar dat onderwerp gaat weer een

PRIVATE EQUITY

Na het stopzetten van Project Everest in april benaderde het Amerikaanse private equityhuis TPG Capital deze zomer de internationale top van EY, met een voorstel om de organisatie alsnog op te splitsen in een assurance- en een consultancytak.

Daarbij zou TPG via een *debt-and-equity deal* een belang nemen in de adviespraktijk, om die vervolgens naar de beurs te brengen. Maar EY wees het bod af. In een memo aan de partners stelt EY's internationale voorzitter Carmine Di Sibio “regelmatig” vragen te krijgen van private-equityfirma's en andere investeerders die interesse tonen in delen van EY-activiteiten. “Dat was het geval vóór Everest en zal ook in de toekomst zo blijven. Volgens Di Sibio was het voorstel van TPG niet meer dan een “eerste teken van belangstelling” en is EY momenteel niet actief betrokken bij dergelijke transacties.

keer op de agenda komen. Misschien liepen we te ver voor, maar strategisch is er niet veel veranderd aan de gedachte achter die splitsing. We zijn een gezonde organisatie, het is geen ramp en we blijven één firma. Hier in Nederland slagen we er goed in om dicht bij elkaar te blijven.” Wanneer er weer een passend moment komt, kan hij niet zeggen. “Twintig jaar geleden verkocht ook vrijwel iedereen de eigen consultancytak en vervolgens weer opgebouwd. De onderneming blijft in ontwikkeling, het gaat er nog een keer van komen.”

Arbeidsmarkt

Ook voor EY is de krappe arbeidsmarkt een zorgpunt, erkent Davidson. “We zien dat er minder studenten voor accountancy kiezen. En bij de jongste generatie zie je een veranderende mentaliteit, een andere werk-privéverhouding. Het is een uitdaging om daarmee met een *open*

mind om te gaan en vraagt ook van de organisatie aanpassingen. Het is binnenhalen, maar vooral ook vasthouden. Dus goede opleidingen bieden, net als goede secundaire voorwaarden, *well being*-programma's en nadenken over flexibiliteit.” Binnen EY bepaalt de werknemer nu in principe zelf waar en wanneer die werkt. Uiteraard in afstemming met elkaar. “Een enorme stap, maar die heeft heel goed uitgepakt”, stelt Davidson. “Het vraagt om groot vertrouwen en dat is niet beschaamd.” In de top van de markt presteren betekent soms ook hard werken, weet hij. Daarbij komen mensen er na een aantal jaren achter of ze het vak interessant genoeg vinden. Dus vallen er ook de nodige mensen af. “Ik vind dat niet zo heel erg, maar het is vooral een opdracht aan onszelf: Om een goede selectie te maken en het aantrekkelijk te maken om er in door te gaan. Je moet het vak wel leuk

‘Misschien liepen we te ver voor, maar strategisch is er niet veel veranderd aan de gedachte achter die splitsing.’

Jouw focus, jouw toekomst

Werken is pas echt leuk, als je kunt blijven groeien

Katja Stam, Mitch Valize, Niels Vink, Laila Youssifou & Raïsa Schoon
Olympische en paralympische ambassadeurs van RSM

Bij RSM staat ontwikkeling centraal. Omarm je talent en behaal samen met je team de beoogde successen; net als in de topsport. Wil jij ook het beste uit jezelf halen en ga jij de uitdaging aan? Word dan accountant bij RSM!

Accountancy & tax partner

140 JAAR EY IN NEDERLAND

EY is het oudste accountantskantoor in Nederland. In 1883 was docent boekhouden Barend Moret (1851-1915) een van de vijf oprichters van het Bureel van Boekhouding, vanaf 1886 met als toevoeging Confidentia.

Hiermee ontstond een nieuw beroep; de vijf accountants onderscheidden zich door hun onafhankelijkheid van boekhouders, die in dienst waren van bedrijven en instellingen. Confidentia ging later over in het door Barend Moret geleide Eerste Nederlandsche Accountantskantoor (ENAK). Het beroep van belastingadviseur ontstond toen in 1917 een belastinginspecteur voor zichzelf begon. Bij Moret werd hierna al snel een belastingadviesafdeling opgezet.

De zoons van Moret, die bij het kantoor kwamen werken, gingen tijdens de Eerste Wereldoorlog uiteen. Zo ontstond in Rotterdam het kantoor Moret & Starke en in Den Haag het kantoor Moret & De Jong. Beide bureaus kwamen in 1964 weer bij elkaar en gingen in 1970 op in Moret & Limperg. In 1990 kwam het tot een fusie met Dechesne Ernst & Whinney en werd de naam gewijzigd in Moret Ernst & Young. Negen jaar later, in 1999, verdween de naam Moret en werd het Ernst & Young. Sinds 2013 wordt de naam wereldwijd afgekort tot EY.

vinden en je komt er vanzelf achter of het je ligt of niet. Maar het vak aantrekkelijk maken en houden, dat moeten we met z'n allen doen."

Digitalisering en AI gaan het vak veranderen, daarover is iedereen het wel eens. Maar dat betekent volgens de topman niet dat de accountant en de fiscalist straks overbodig zijn. "We laten nu nog veel herhalend werk ook deels in het buitenland doen, waar meer mensen beschikbaar zijn. En we kunnen ondertussen hele stappen maken in automatisering, ook in het deels geautomatiseerd controleren van cijfers. Ook zetten we steeds slimmere tools in om mogelijke fouten en fraudes te ontdekken. Maar je hebt altijd mensen nodig om

zaken te duiden. Het zal deels de krapte op de arbeidsmarkt tegemoet komen, maar het eerste wat je automatiseert is het simpele repeterende werk."

Ook van invloed op de arbeidsmarkt is de groeiende aandacht voor niet-financiële informatie, zoals duurzaamheidsverslaggeving. Een kans, meent Davidson. "Een rol spelen in de verduurzaming van de economie is heel aantrekkelijk voor een nieuwe groep mensen, die misschien dachten dat accountancy saai boekhoudwerk was. Duurzaamheid spreekt andere

mensen aan. Het is een grote ontwikkeling, een belangrijke uitbreiding voor het beroep."

Pensioen

Volgend jaar, als hij zestig is, neemt Davidson afscheid als partner van EY. "Maar zestig jaar wordt steeds jonger", aldus de bestuursvoorzitter. "Die pensioenleeftijd voor partners stamt nog uit de tijd dat zestig een stuk ouder was dan nu. Het zou me niet verbazen als daarover nog eens een nieuwe discussie komt." Zelf gaat hij dat niet meer beleven bij EY, aan het einde van het huidige boekjaar draagt hij de voorzittershamer over. "Dan staat er een prachtige, 141-jarige organisatie." ←

'Het vak aantrekkelijk maken, dat moeten we met zijn allen doen.'

BECIJFERD: ONGEBRUIKELIJKE TRANSACTIES

Het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties is in 2022 verder gegroeid. In totaal werden bij de FIU bijna twee miljoen ongebruikelijke transacties gemeld, door 1.953 verschillende meldingsplichtige instellingen. Veruit het grootste aantal meldingen komt nog altijd via banken en betaaldienstverleners. Het aantal meldingen door accountants liep terug, van 2.741 in 2021 naar 2.233 afgelopen jaar.

FIU-Nederland verklaarde in 2022 in totaal 91.893 transacties verdacht, verdeeld over 16.213 dossiers, die ter beschikking zijn gesteld aan de (bijzondere) opsporingsdiensten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De totale waarde van deze transacties bedroeg bijna dertig miljard euro.

Het jaar 2022 in Cijfers

1.896.176

ongebruikelijke transacties
(2021: 1.230.411)

1.953

melders
(2021: 1.997)

91.893

verdachte transacties
(2021: 96.676)

16.213

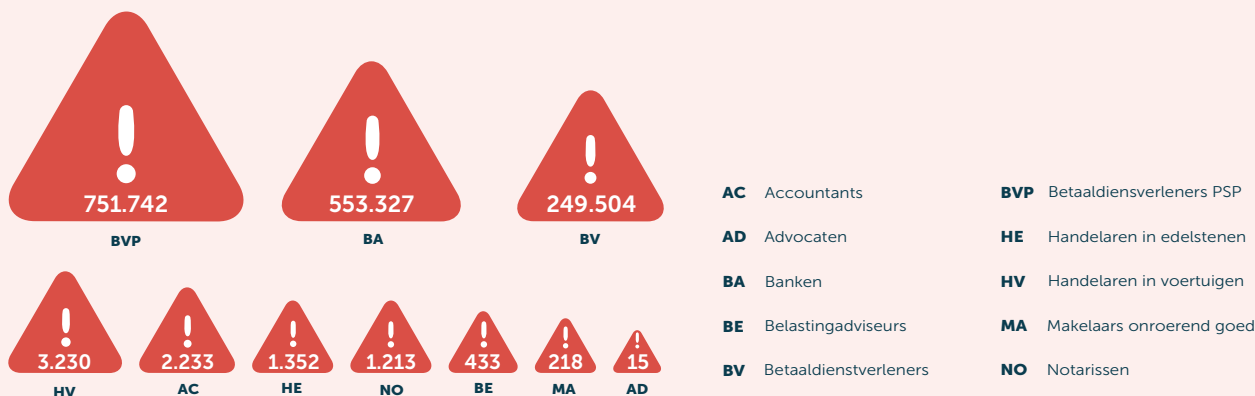
dossiers met verdachte
transacties

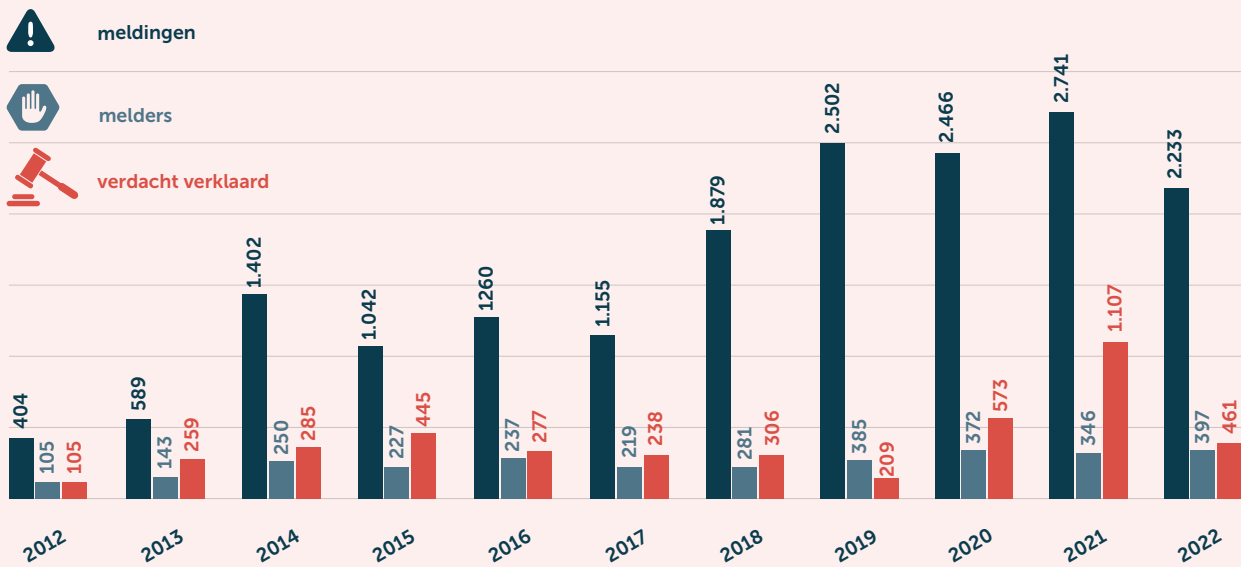
30 miljard

euro aan verdachte
transacties

Aantal meldingen van enkele groepen melders in 2022 (exclusief Caribisch Nederland)

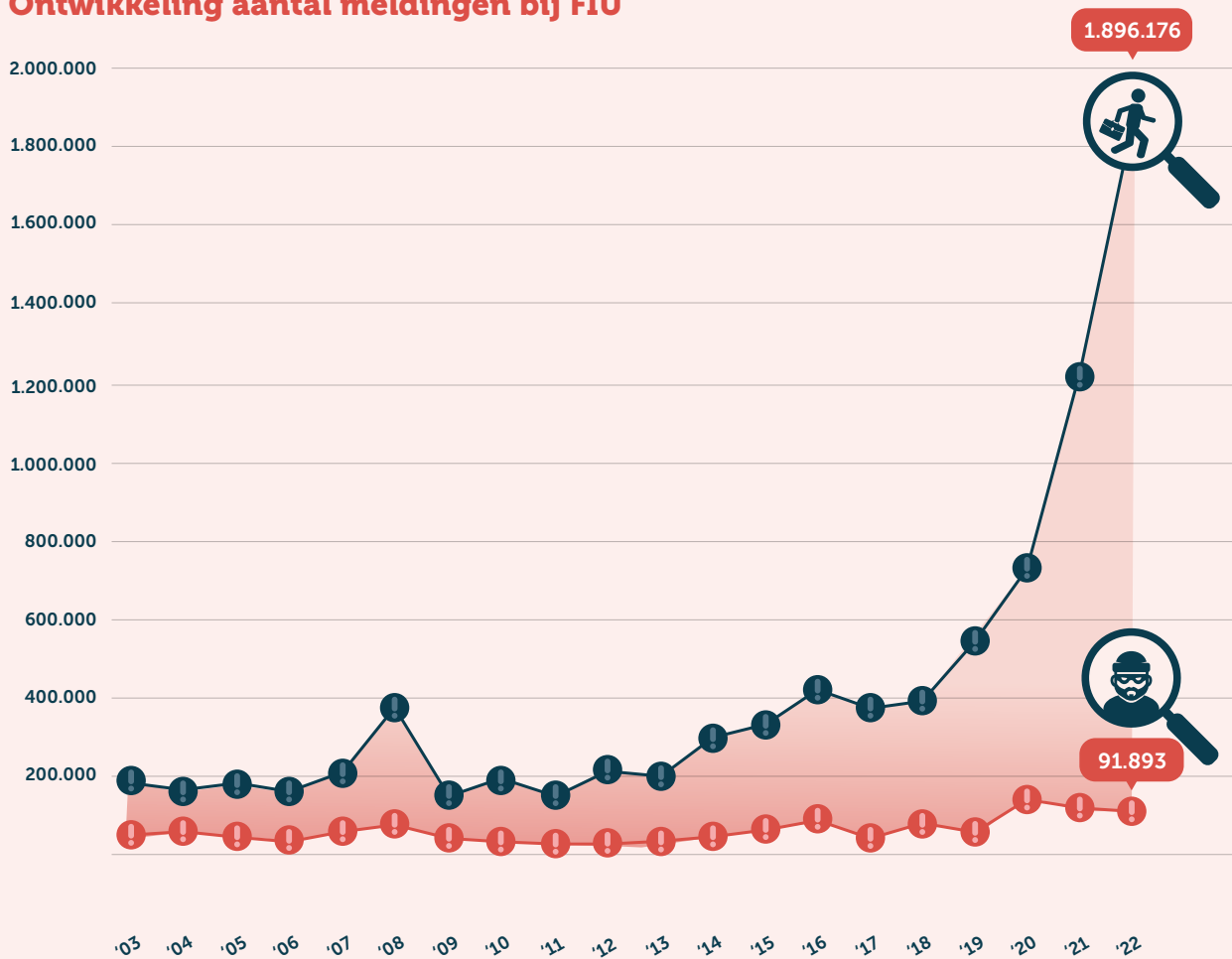

Meldingen ongebruikelijke transacties door accountants

Bron: FIU-Nederland

Ontwikkeling aantal meldingen bij FIU

Bron: FIU-Nederland

BRONNEN

Hoog spel

Het kan verkeren, in de vorige Accountant een recensie van het 'leiderschapsboek' van ex-Shell topman Jeroen van der Veer, in deze editie een biografie van Shell zelf. En niet zomaar een biografie.

Onderzoeksjournalist Marcel Metze werkte naar eigen zeggen ongeveer twintig jaar om een politieke biografie te schrijven van een bedrijf dat zeer succesvol én zeer invloedrijk is. De kenschets 'politieke biografie' is terecht, omdat Metze Shell als een zelfstandige en actieve politieke speler beschouwt, en daarvoor meer dan genoeg ondersteuning en bewijsmateriaal aandraagt.

Metze bouwde genoeg *credits* op. Zijn biografie van Philips-grondlegger Anton Philips telde 622 pagina's, dit boek over Shell toept daar net overheen met een kloeke 632 pagina's (waarvan 62 pagina's noten).

Het boek kent een keurige chronologische opbouw; deel 1 leest als een biografie van Henri Deterding; de 'Rockefeller van Europa'. Zo lezen we over de eerste boorputjes op Sumatra en Borneo, de snelle en gewiekste expansie onder Henri Deterding in de beginjaren - het samengaan van 'de Koninklijke' met Shell Transport and Trading Group - en de stevige strubbelingen begin twintigste eeuw met het Amerikaanse Standard Oil. Tot en met de invloed die de Koninklijke in de Eerste Wereldoorlog verwierf door zich aan de zijde van de Geallieerden te scharen. En idem voor de Tweede Wereldoorlog waarin olie, benzine en kerosine een hoofdrol speelden.

Na 1945 ontstonden er nieuw machtsblokken. Niet alleen de zogenaamde Koude Oorlog, maar het simpele feit dat steeds meer olie en gas te vinden was in landen buiten de directe Westerse invloedssfeer (de Groep van Niet-Gebonden Landen) zorgde voor het nodige aan lobbyen, dealmaking en - af en toe - je verlies slikken. Een heel hoofdstuk besteedt Metze aan het verdwijnen van Shell uit Indonesië in 1965. Ook de oprichting van OPEC komt keurig voorbij en uiteraard de nodige aandacht voor het 'Groningse gas'.

Dat Metze vele jaren onderzoek verrichtte is duidelijk. Soms krijgt de lezer wel erg veel details te lezen, maar met zijn goede schrijfstijl komt Metze daarmee weg. Af en toe leest het boek ook een beetje als een heuse *corporate biography*. Maar deel 4 maakt dat allemaal weer goed. Met als titel 'De kunst van het bekokstoven' komen hierin de echte 'kneepjes van het vak' langs. Om het netjes te zeggen; er bestaan binnen Shell naast de keurige, officiële ook minder officiële communicatiekanalen. In gewone-mensentaal: Shell is heel goed in schimmige deeltjes maken met schimmige personen in schimmige landen. Op zich niet eens onbegrijpelijk, soms zijn er gewoon grijze gebieden/landen waar ieder bedrijf dat daar zaken wil doen doorheen

moet laveren, maar de lezenswaardige voorbeelden in dit deel 4 laten zien dat Shell er wel heel bedreven in is geworden. En dit betekent dat Shell ook op een bepaalde manier naar de eigen *Umwelt* kijkt; als zijnde niet zozeer een stakeholder maar meer een risicofactor die in een bepaalde richting *genudged* moet worden.

Overigens, een leuke constante in het boek is dat duidelijk wordt dat er bijna continu animositeit, strubbelingen en soms zelfs echte weerstand was tussen het Nederlandse en Engelse smaldeel bij Shell. Als we Metze mogen geloven zat dat er al vroeg in, vanaf de fusie tussen de Koninklijke en Shell Transport and Trading Group. En ook over het feit dat Shell sinds enkele jaren eigenlijk de corporate *move* naar Engeland maakte is Metze helder: "Eeuwig zonde."

Tot slot, we strooien niet vaak met superlatieven in *Accountant* maar voor deze maken we graag een uitzondering: Een indrukwekkend staaltje onderzoeksjournalistiek en een interessante en actuele beschrijving van een Nederlands-Brits bedrijf dat al meer dan honderd jaar een wereldspeler is in olie en gas. Een puik boek dus en zeker aanbevolen.

Marcel Metze - *Hoog Spel - de politieke biografie van Shell*.
Balans 2023, ISBN 978 94 638 2269 5

De stemming

En dan verschijnen er zomaar ineens twee boeken over de stem. Misschien niet het eerste waar u aan denkt als belangrijke competentie voor een accountant, maar ga even na hoe vaak u praat, overlegt en discussieert met collega's en klanten. De hele dag door soms. Tijd dus voor wat aandacht voor dit belangrijke instrument.

Elizabeth Ebbink is zelfbenoemd 'stemfluisteraar', heeft professioneel gezongen als sopraan en is zangdocent. Dan weet je alles van de stem als een instrument, hoe dat te gebruiken en ook hoe er zuinig mee om te gaan.

In haar boek bespreekt ze de technieken van spreken en de stemdimensies hard-zacht, hoog-laag, scherp-hees en snel-langzaam. Vol met leuke voorbeelden. Het stemgeluid van Youtube-influencer Nikkie Tutorials klinkt "aardig, verstandig en wijs". Even gegoogeld en inderdaad, die geloof je meteen. Nog een mooie tip van Ebbink: Spreek langzaam, dat toont macht. Ook een leuk hoofdstuk over mannen- en vrouwenstemmen; niet alleen de verschillen die er van nature zijn, maar ook de maatschappelijke waardering en veranderingen hiervan.

Typisch een boek dat je niet van cover tot cover hoeft te lezen, maar al bladerend lees je op elke pagina wat interessants. Vergelijkbare kost vinden we in het boek van stemdocent en sprekerstrainer Alex Boon. Ook toegankelijk geschreven en wat meer aandacht voor stemoefeningen en logopedie. Iets meer een doe-boek dus en ook zeker nuttig. Met aan het einde een heuse KJOE en EE. Kijk, dat soort humor houden wij wel van.

Elizabeth Ebbink - Ligt het aan je stem: Hoe jouw stem je meest effectieve beïnvloedingsinstrument wordt, Boom 2022, ISBN 9789024452071

Alex Boon - Hoe zal ik het zeggen: Sleutelen aan je stem voor sprekende professionals en professionele sprekers, Haystack 2023, ISBN 9789461265500

De strijd om energie - geopolitiek en klimaatverandering

Minder fossiele energie gebruiken en meer renewables, hoe moeilijk kan het zijn?

Best moeilijk, zo blijkt. Daarbij is onze energievoorziening een politieke, zelfs geopolitieke, kwestie, betoogt Roy op het Veld in *De strijd om energie* uit 2023. Hij schreef onder dezelfde titel in 2008 al een bestseller, maar er gebeurde de laatste vijftien jaar (vooral het laatste jaar) zoveel dat velen vroegen om een update. Ik ook; die oude versie stond nog ongelezen in mijn *Tsundoku*, ofwel *anti-library*.

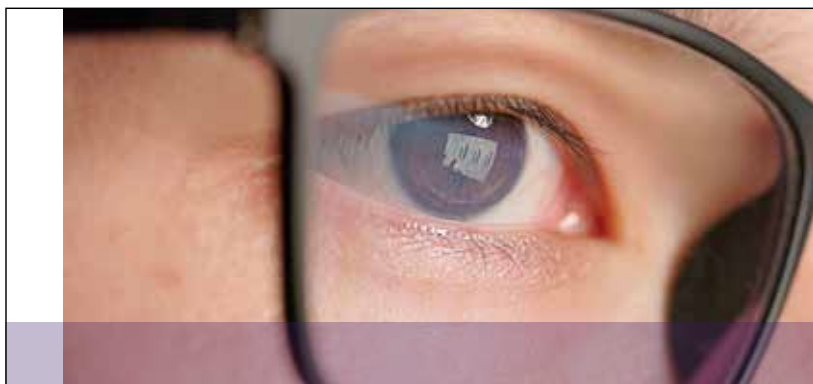
De nieuwe, vrijwel volledig herschreven versie begint met een interessant interview met milieudefensie-directeur Donald Pols over de rechtszaak tegen Shell. Pols wilde Shell als voorbeeld stellen (het veel grotere Aramco is in de Saoedische 'rechtsstaat' moeilijker aan te klagen) en verwachtte dat de overheid daardoor met regelgeving komt; om Shell een gelijk speelveld te geven en het 'waterbed-effect' te voorkomen. Op het Veld pleit juist voor het beïnvloeden van investeerders in fossiel. Beide meningen komen vrij objectief en uitgebreid aan bod. Op het Veld is dan ook journalist en geen klimaatactivist en zijn nuanceringen zijn op diverse plekken in het boek te vinden. Zijn rekenvoorbeeld, waaruit blijkt dat de wereld ondanks alle renewables voorlopig nog tekorten heeft en dus toch (wat) moet investeren in nieuwe olie- en gasvelden, levert natuurlijk dilemma's op. Daarbij komt de Europese afhankelijkheid en de powerplay van Rusland, en naar verwachting China, om de hoek kijken. Fijne genuanceerde combi van geschiedenisles (*Seven Sisters*, *Sachalin*), politieke duiding, en visie op fossiel, renewables en klimaat.

Roy op het Veld, De strijd om energie, Business Contact, 2023, ISBN 9789047017301

Ely Stroo Cloeck is project- en interimmanager GRC, audit en accountancy. Ze schrijft recensies en samenvattingen van managementboeken, te vinden op 1001managementboeken.nl.

AFM is kritisch over frauderisicoanalyse accountants

Frauderisico's worden te vaak niet onderkend door accountants. Zij moeten hun professioneel-kritische instelling in de praktijk scherper toepassen, stelt de Autoriteit Financiële Markten (AFM) in een rapport. Samen met een reactie presenteert de NBA ook een beleidsvisie rondom fraude.

Scherper op frauderisico's!

Uitkomsten onderzoek naar frauderisicoanalyse door accountantsorganisaties

De AFM onderzocht de kwaliteit van de frauderisicoanalyse bij 32 wettelijke controles en presenteerde begin juni de uitkomsten in haar onderzoek 'Scherper op frauderisico's!'. Bij 27 controles constateerde de toezichthouder één of meer 'bevindingen' rondom de frauderisicoanalyse. Volgens de toezichthouder worden de formeel verplichte stappen die nodig zijn voor een frauderisicoanalyse wel doorlopen, maar is meer diepgang nodig. Ook beredeneren accountants graag waarom er geen frauderisico's zijn, in plaats van goed na te gaan hoe die risico's zich wel kunnen voordoen.

Drempelvrees

Gecontroleerde ondernemingen zijn primair verantwoordelijk om fraude te voorkomen, aldus de AFM. Maar accountants spelen wel een fundamentele rol bij het op tijd signaleren en opvolgen van frauderisico's. Opmerkelijk

is ook dat accountants soms 'drempelvrees' lijken te hebben om in gesprek te gaan met de raad van commissarissen bij een gecontroleerde organisatie. Tegelijk erkent de toezichthouder dat kantoren het inmiddels wel beter doen. Zo ziet de AFM vaker inzet van fraudespecialisten, zoals forensische accountants.

Het AFM-rapport, te vinden via afm.nl, geeft geen totaaloordeel over de kwaliteit en het functioneren van accountants. In 2024 wil de AFM opnieuw onderzoek doen naar hoe accountantsorganisaties omgaan met fraude.

Reactie NBA

De bevindingen van de AFM zijn in lijn met eerdere aanbevelingen van de NBA rondom fraude, stelde de beroepsorganisatie in reactie op het onderzoek van de toezichthouder. De NBA gaat met AFM in gesprek over de aandachts-

punten voor de sector en hoe zij kan bijdragen aan de ontwikkeling van praktische handvatten. Tegelijk stelt de NBA dat aandacht voor fraude niet alleen een taak is voor accountants, maar dat binnen de gehele verslaggevingsketen meer aandacht voor frauderisico's en voor fraudepreventie nodig is.

De NBA drong eerder, via een oorzakenanalyse en een publieke management letter, bij leden aan op een meer professioneel-kritische houding ten aanzien van fraude en frauderisico's. Het soms ontbreken van de gewenste rolopvatting was ook aanleiding voor een breed cultuurprogramma, dat de beroepsorganisatie momenteel uitvoert.

Beleidsvisie

Begin juni heeft de NBA een eigen Beleidsvisie fraude-expertise uitgebracht. Hierin stelt de NBA een aantal maatregelen voor, om de kwaliteit van de frauderisicoanalyse en de fraudeaanpak in de controle door accountants te verbeteren. Bijvoorbeeld dat accountantsorganisaties vastleggen onder welke omstandigheden en in welke fase van de controle inzet van fraude-expertise nodig is. Voordat een opdracht voor jaarrekeningcontrole wordt geaccepteerd, moet de accountantsorganisatie nagaan of voldoende fraude-expertise beschikbaar is.

De voorstellen in de beleidsvisie moeten volgens de NBA van toepassing zijn op het hele controledomein en niet alleen wettelijke controles. Meer informatie over de beleidsvisie is beschikbaar via nba.nl.

NBA scherpt handreiking over corruptie aan

De NBA heeft een gewijzigde versie van Handreiking 1137, over 'Werkzaamheden bij corruptie' gepubliceerd ter consultatie. De handreiking is vooral gericht op controles, maar bevat ook een hoofdstuk over samenstelopdrachten en onderdelen die voor alle accountants gelden.

De huidige NBA Handreiking 1137 bestaat sinds eind 2016. Sindsdien is de wet- en regelgeving voor accountants veranderd, heeft het OM het vervolgingsbeleid bij corruptie aangescherpt en is er meer zicht gekomen op nieuwe verschijningsvormen van corruptie. Verder wordt steeds duidelijker dat corruptie in Nederland wijdverbreid is, aldus de NBA. Daarom is de handreiking nu gericht op alle accountants, ook die uit de samenstelpraktijk, en sluit deze nauwer aan bij 'fraudestandaard' 240. De handreiking biedt ook steun bij de uitvoering van andere opdrachten, of

aan accountants die bijvoorbeeld als financieel directeur, intern toezicht-houder of internal auditor aanlopen tegen (mogelijke) corruptie.

Melden

Een vermoeden van corruptie moet altijd als ongebruikelijke transactie worden gemeld bij FIU-Nederland. Daarnaast zal de controlerend accountant een melding moeten doen bij het meldpunt van het korps landelijke politiediensten (KLPD), als de gecontroleerde een materiële fraude niet adequaat aanpakt. Bij oob-controles kan ook een

incidentmelding bij de AFM nodig zijn. Voor samenstelopdrachten geldt alleen de meldingsplicht voor ongebruikelijke transacties.

De 'handreiking nieuwe stijl' heeft een andere vorm gekregen dan gebruikelijk. Om het document toegankelijker te maken zijn praktijkvoorbeelden en schema's toegevoegd, is doorklikken naar toepasselijke paragrafen en externe bronnen mogelijk en is het taalgebruik versoepeld. Reageren op de consultatie van Handreiking 1137 kan nog tot 2 oktober aanstaande, via consultaties@nba.nl.

BusySeasonTalks: geen zomerstop, gesprekken weer van start

De reguliere wekelijkse ClubHouse-uitzendingen van de BusySeasonTalks waren er niet in de zomermaanden. Het team van BST liet echter wel op diverse manieren van zich horen, onder meer via podcasts. Inmiddels gaan de 'dinsdagavondgesprekken' weer van start.

Het derde seizoen van de BusySeasonTalks sloot op 1 juni jl. af met een 'live' seizoensfinale. Daarin ging het onder meer over AI, teambuilding en spiritualiteit op de werkvloer. De 'huiskamer voor accountants' was voor deze derde editie nagebouwd in de Limpergzaal van het 'oude' NBA-kantoor. Presentator Gerrit Heijkoop

sprak bij de start van de seizoensfinale met de 'grondleggers' van BST, Arif Dursun en Hakan Koçak.

Podcasts

In het afgelopen seizoen werd al duidelijk dat de 'huiskamergesprekken voor en door accountants' veel worden teruggeluisterd via Spotify. Dat was mede aanleiding om als BST-team ook in de zomer door te gaan met het organiseren van gesprekken, maar dan als podcasts. Een reeks die niet stopt na de zomer. Ook zijn podcasts gemaakt van de diverse bijdragen tijdens de seizoensfinale van 1 juni jl., die ook via YouTube als geheel terug te kijken is.

Nieuw seizoen

Vanaf 19 september gaan ook de reguliere BST-uitzendingen op Clubhouse weer van start, aldus de initiatiefnemers. Bedoeling is om meer ruimte te maken voor gesprekken over actuele berichtgeving uit de sector. Het team van BST wordt dit seizoen verder versterkt met drie nieuwe gespreksleiders. Meer informatie is te vinden via de LinkedIn-pagina van BusySeasonTalks.

NBA gaat ook dit schooljaar door met Impact Challenge

De NBA gaat ook in het schooljaar 2023-2024 verder met de campagne die scholieren en studenten enthousiast moet maken voor het accountantsberoep. De NBA Impact Challenge richt zich voortaan ook op studenten in het mbo.

Voor dit nieuwe schooljaar is in samenwerking met bureau Soapbox een nieuwe casus ontwikkeld, die in de zomermaanden is omgewerkt naar les- en voorlichtingsmateriaal. In de casus 'Inside The Box' staat een *high-end gym* centraal, een mkb-onderneming die personal training combineert met voeding. De casus kwam tot stand binnen een denktank met NBA-ambassadeurs en afgevaardigden uit het onderwijs. Uitgangspunt is opnieuw dat scholieren en studenten via het spelen van de challenge zelf kennismaken met het beroep. In de campagne spelen de NBA-ambassadeurs een belangrijke rol. Zij verzorgen op de verschillende scholen gastlessen over het accountantsberoep en spelen bij die gelegenheid de Impact Challenge met de scholieren en studenten. Inmiddels heeft de NBA een netwerk van meer dan honderd veelal jonge accountants, die als ambassadeur gastlessen op een school willen verzorgen.

Ook mbo

Dit jaar zal de NBA, naast gastlessen voor leerlingen in de bovenbouw havo en vwo en hbo- en wo-studenten, ook gastlessen verzorgen voor mbo-studenten. De eerste gastlessen worden gegeven vanaf begin september.

De finale van de komende NBA Impact Challenge vindt plaats op 8 februari 2024 bij de NBA. Net als vorig jaar organiseert de beroepsorganisatie ook weer een hackaton *Auditing the future* voor wo-studenten. Deze staat gepland op 14 maart 2024. De eerste editie van de hackathon werd dit voorjaar gewonnen door een team van de Vrije Universiteit. Meer informatie over de Impact Challenge is te vinden via de campagnewebsite accountancyietsvoorjou.nl.

Praten over de kleine mkb-praktijk: ondernemerschap, arbeidsmarkt en regeldruk

De Commissie MKB van de NBA organiseerde, samen met de Novaa en de SRA, in mei en juni twee rondetafelsessies met als thema 'Visie op kleine mkb-praktijken'.

Tijdens de twee sessies ging het over onderwerpen als vakmanschap en ondernemerschap in het kleinere mkb-kantoor, de in- en uitstroom uit opleiding en openbaar beroep, het belang van mkb-accountancy voor stakeholders en de regeldruk voor mkb-accountants.

Onder andere Gerdien Vlot (Commissie MKB), Marco Moling (Novaa) en Diana Clement en Roland Ogink (SRA) spraken tijdens beide sessies over deze thema's met gespreksleider Robert Mul (NBA). Ook ONL-voorzitter Hans Biesheuvel en NBA-voorzitter Kris Douma lieten zich horen in de discussie. Daarnaast waren er in elke rondetafelsessie circa veertig vertegenwoordigers aanwezig vanuit kleine mkb-praktijken, het onderwijs, gebruikers van accountantsdiensten, compliance- en serviceorganisaties en de young profs.

De uitkomsten van beide rondetafels zijn gebruikt als input voor een *position paper* over de kleine mkb-praktijk voor het NBA-bestuur. De NBA werkt momenteel aan een breed programma, gericht op herijking van het maatschappelijk vertrouwen, het gezamenlijk vormgeven van de beroeps cultuur en vernieuwing van beroepsprofiel, opleiding en permanente educatie. Meer over beide rondetafelsessies is te lezen op Accountant.nl.

Hoe schat u de omvang van gevolgen in?

Een **ethisch competente accountant** erkent dat opvattingen van anderen bijdragen aan een objectiever beeld. Het **Moreel besluitvormingsmodel voor accountants** geeft inzicht in het proces van besluitvorming en welke factoren hierop van invloed zijn.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Ga voor meer factoren, voorbeelden en casuïstiek naar
nba.nl/besluitvormingsmodel

Het alternatief voor SharePoint in de accountancybranche

Veel organisaties kiezen ervoor om documenten op te slaan via SharePoint. SharePoint is rijk aan functionaliteiten, maar heeft ook beperkingen voor accountants. In de accountancybranche moet je immers aan veel kwaliteitsstandaarden en richtlijnen voldoen.

Met Qwoater heb je een alternatief voor SharePoint. Dit Cloud DMS systeem is speciaal ontwikkeld met de behoeften van accountants als basis. Je beheert, deelt en structureert al jouw klant- en HR dossiers eenvoudig en veilig vanuit één plek.

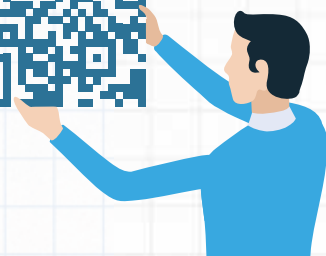

Maak het beheren van klant- en HR-dossiers efficiënter met Qwoater.

Onderdeel	SharePoint	Qwoater
Ingericht voor Accountancy	- -	+ + +
Uitgebreide samenwerkingsfunctionaliteit	+ + +	+ +
Out of the Box te gebruiken (geen zware implementatie)	- -	+ +
Schaalbaarheid document omgeving (van 1.000 naar 100.000 dossiers)	+	+ + +
Eenvoudig in te richten autorisaties	- -	+ + +
Automatisch voldoen aan de laatste wet- en regelgeving.	-	+ + +

Kies voor Qwoater:
dé centrale oplossing voor
document management.

Scan de code voor meer informatie

Een dilemma, zoals eerder aan NBA-leden voorgelegd via de DilemmApp, beschikbaar in de appstores voor Android en Apple. Meer dilemma's via nba.nl.

DILEMMA:

DREIGEN MET ONTSLAG

U bent ingehuurd als accountant in business bij een vennootschap die infrastructuur ontwerpt en realiseert, waarop gebouwen en industriële objecten worden aangesloten. Uw directeur heeft in de businessplannen erg optimistische rendementsprognoses afgegeven aan aandeelhouders en kredietverschaffers. Met die stakeholders is overeengekomen dat de waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen van financiële verslaggeving aan hen dienen te voldoen aan BW2.

Maar de afgegeven prognoses worden bij lange na niet gehaald. Daarom wil de directeur de verslaggevingsgrondslagen en daarmee de rapportages aan aandeelhouders en financiers wijzigen. Hierdoor worden vermogen en rendement materieel positiever voorgesteld dan volgens de eerder overeengekomen grondslagen het geval zou zijn. De directeur is niet van plan de

stakeholders over de gewijzigde grondslagen te informeren en verzoekt u de aanpassingen door te voeren.

Als u na diverse gesprekken met duidelijke argumenten weigert, dreigt de directeur met ontslag. Het komt u slecht uit om deze opdracht kwijt te raken, want u heeft het geld hard nodig.

Wat doet u?

1 U blijft bij uw standpunt en gaat de aanpassingen niet doorvoeren.

2 U informeert de stakeholders over de door de directeur gewijzigde grondslagen.

3 U laat de directeur weten niet gediend te zijn van zijn dreigement en stelt dat uw vertrek of ontslag aandeelhouders en financiers argwanend zal maken.

4 Iets anders, namelijk...

Uitkomst

Het merendeel van de deelnemers aan dit dilemma geeft aan hier te handelen vanuit een maatschappelijk belang. Ruim dertig procent blijft bij het eigen standpunt en zal de aanpassingen niet doorvoeren. Een flink deel (45 procent) van de deelnemers houdt het been stijf en kiest voor antwoord 3. En 18 procent kiest ervoor om stakeholders over de door de directeur gewijzigde grondslagen te informeren.

“Dit is een reden voor vertrek”, wordt gezegd. Een respondent wil bij vertrek of ontslag alle belanghebbenden op de hoogte stellen via een gerechtelijk proces. Een ander kiest er voor de reden van ontslag of vertrek in een collegiaal overleg met de opvolger te bespreken.

Heeft u zelf een werkgerelateerd dilemma dat u graag (anoniem) wilt voorleggen aan anderen? Deel het via de DilemmApp en kijk hoe uw beroepsgenoten zouden handelen.

NBA onderzoekt gebruik dilemma-app

De NBA onderzoekt het gebruik van de 'DilemmApp'. Leden en andere gebruikers is gevraagd aan het onderzoek mee te werken.

De DilemmApp van de NBA is bedoeld om accountants te helpen keuzes te maken bij veelvoorkomende lastige situaties. De DilemmApp bestaat in 2024 tien jaar. De NBA onderzoekt hoe een dergelijke tool ook in de toekomst accountants het beste kan ondersteunen. Meer informatie over de DilemmApp is te vinden op nba.nl.

Geef jouw boekhouding een boost

Met Basecone en Twinfield Boekhouden

Wil je jouw processen slim automatiseren? Met Basecone en Twinfield Boekhouden heb je administratieve taken snel en efficiënt uitgevoerd. Onze software is veilig, rijk aan functies en werkt 100% in de cloud. Zo houd je je administratie gemakkelijk up to date. Daarbij koppelen Basecone en Twinfield Boekhouden met vele andere pakketten. Ideaal voor bijvoorbeeld webshops, zorg en agro!

Ontdek het zelf op [twinfield.nl](https://www.twinfield.nl)

Ledenvergadering NBA

De ledenvergadering van de NBA koos Steef Visser op 12 juni tot nieuw lid van het NBA-bestuur. Ook stemde de vergadering in met de benoeming van Carla Slotema-Tesser tot plaatsvervangend voorzitter, als opvolger van Ingrid Hems. En er waren drie Loftrompetten.

Bestuurslid Steef Visser RA (1959) is sinds 1979 werkzaam in de openbare accountantspraktijk en oprichter van Visser & Visser, waarvan hij tot eind 2022 bestuursvoorzitter was. Visser was eerder voorzitter van de Commissie MKB van de NBA. Hij is ook voorzitter van de raad van commissarissen bij Oost West Wonen te Middelharnis en actief voor verschillende maatschappelijke organisaties.

Plaatsvervangend voorzitter Carla Slotema-Tesser RA MPC CPC (1978) is directeur van de gemeentelijke accountantsorganisatie van Den Haag (GAD) en sinds december 2021 lid van het NBA-bestuur. Binnen het bestuur is zij voorzitter van de Audit en Risk Commissie. Ook is zij lid van het bestuur van de ledengroep interne en overheidsaccountants (LIO), bestuurslid van het samenwerkingsverband

Kwaliteitstoets Overheidsauditors (KOA) en bestuurslid van het stagebureau Rijksoverheid.

Aan het slot van de ledenvergadering werd aan de leden Nancy Kamp-Roelands, Martin Hoogendoorn en Frans van der Wel de Loftrompet uitgereikt, vanwege hun grote inzet voor het Nederlandse accountantsberoep. De ledenvergadering werd ditmaal gehouden in de Prodentfabriek in Amersfoort.

IN HERINNERING ROB VAN TOL

(7 september 1946-3 juli 2023)

Registeraccountant Rob van Tol behaalde zijn NIVRA-diploma in 1973 en werkte meer dan dertig jaar in de openbare accountantspraktijk. Na een start bij KPMG verbond hij zich vanaf 1971 voor ruim 25 jaar aan Arthur Andersen, tot hij in 1996 koos voor een rol als

financieel adviseur, via zijn eigen consultancypraktijk. Hij was toen al actief binnen de Commissie Jaarverslaggeving van het NIVRA, werd tevens vice-voorzitter van het College Toetsing Kwaliteit van het NIVRA en vervulde vele jaren een reeks aan toezichhoudende functies, ook in zijn eigen regio Gouda. Daarnaast richtte hij zich op vastgoedbeleggingen en was vanaf 2009 lid van de raad van toezicht van UnieNZV en Edukans.

“Een energiek en deskundig accountant die professioneel en resultaatgericht zijn eigen regie voerde”, zo schrijven zijn voormalige mede-Andersen-partners in de rouwadvertentie in NRC. “Bovenal was Rob een leermeester voor velen en een loyale partner en trouwe werker, die betrokken was bij het wel en wee van

collega's en vrienden in zijn omgeving.” Onder de ondertekenaars zijn bekende namen van oud-Andersen-partners als Jan Dalhuisen, Hans Turkesteen en Huub Wieleman.

Enkele jaren geleden liet hij zich uitschrijven uit het register van de NBA, maar Van Tol zat nog vol plannen en genoot van het leven. Zijn overlijden kwam plotseling en veel te vroeg. Op 8 juli namen zijn vrouw, kinderen, familie en vrienden afscheid van hem in de Hervormde Kerk in Haastrecht. Rob van Tol werd 76 jaar.

IN MEMORIAM

Met leedwezen maakt het bestuur van de NBA melding van het overlijden van drie collega's.

- **Lambertus Gerrit Kist RA**, Baarn, overleden 18 juni 2023, 54 jaar
- **Paulus Gerardus Hyacinthus Scheepers RA**, Hilversum, overleden 21 december 2022, 74 jaar
- **Johannes Jozef Stolp RA**, Heiloo, overleden 5 juli 2023, 86 jaar

Per saldo

MARC SCHWEPPE

Marc Schweppe is hoofdredacteur van Accountant en Accountant.nl.

Wie zonder zonde is

Ik ben niet vrij van zonden. Ik rijd wel eens te hard en ga een enkele keer met de auto nog net door 'donker-oranje'. Ik ben niet meer teruggegaan, toen thuis ooit bleek dat een kledingwinkel één van de door mij gekochte kledingstukken (een best dure trui, geloof ik) was vergeten aan te slaan. Ik spiekte vroeger niet op school en nam ook geen spiekbriefjes mee. Te schijterig voor, ik was een nogal braaf jongetje. Maar ik las voor mijn boekenlijst wel eens een samenvatting van iemand anders, in plaats van dat complete Engelstalige boek. En als ik de antwoorden van een examen vooraf had kunnen inzien, had ik ze misschien wel gebruikt.

"Just when I thought I was out, they pull me back in!", verzucht Al Pacino in zijn rol als maffiabaas Michael Corleone in het derde deel van *The Godfather*-trilogie. Zo voelde het deze zomer weer even voor het accountantsberoep. Ging het in het verleden veel over zorgen rondom commercialisering en kwaliteit, de laatste paar jaar leek het beroep dat station grotendeels gepasseerd en speelden er andere thema's: de krappe arbeidsmarkt, beperkte keus in oob-kantoren, de komst van private investeerders, nieuwe technologie. Het dieptepunt voor de sector, eind

2013-begin 2014, leek sinds het rapport *In het publiek belang* stap voor stap overwonnen. Maar tien jaar later blijkt dat de weg naar boven nog vol hobbels en valkuilen zit. En dat meer regeltjes, checklists en toetsingen niet per se de panacee voor alle oude kwalen van het accountantsvak zijn. *"Peeping-driven progress"*, zo viel op social media te lezen, na het bekend worden van de examenfraude binnen KPMG. Een vileine variant op het motto van de organisatie, dat met enorme letters op het dito Amstelveense hoofdkantoor langs de A9 te lezen is.

In het kader van de compliance moet iedereen binnen accountant-organisaties anno nu regelmatig aan de bak met verplichte en vrijwillige toetsingen; van de postkamer tot de bestuurskamer. Toetsingen die in de optiek van de deelnemers ongetwijfeld meer of minder zinnig zijn, op het verkeerde moment moeten worden ingevuld, te veel tijd kosten of te geestdodend zijn voor de vele slimme denkers binnen een grote accountants- en adviesorganisatie. Dan kiest zelfs de voorzitter van de rvc blijkbaar voor de makkelijke weg, als hij net in een *time squeeze* zit.

De storm die door het gesjoemel met interne toetsingen over KPMG kwam

deze zomer, zal ongetwijfeld voor veel onrust zorgen bij andere marktpartijen. Daar lopen immers ook nog onderzoeken naar mogelijke examenfraude en je mag ervan uitgaan dat de uitkomst niet alleen maar heilige boontjes oplevert. Zelfde soort toetsingen, zelfde volle agenda's, zelfde tijdsdruk. Dus is het straks vooral zoeken naar de juiste timing, framing, excuses en aangekondigde maatregelen bij het presenteren van de uitkomsten.

De weg naar boven, waarvan ik oprecht geloof dat het beroep die heeft gevonden, zit vol hobbels en valkuilen. Te midden van alle commentaren, scherpe oordelen, columns en opinies van journalisten, hoogleraren en andere vrije denkers, zwijgen grote kantoren daarom voorlopig als het graf over de examenfraude bij de Amstelveense collega's. Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen. ←

Als **Audit professional** aan de slag bij Flynth?

Flynth groeit en heeft stevige ambities voor de auditpraktijk. We werken met ruim 240 professionals voor middelgrote en grote klanten in het mkb, het onderwijs en lokale overheden. In deze veelzijdige omgeving zijn we continu op zoek naar auditprofessionals. We dagen je uit om jezelf te ontwikkelen en ons te helpen groeien. Wil jij werken aan je loopbaan, netwerk, en persoonlijke ontwikkeling binnen een hecht team? Dan komen wij graag met je in contact.

Werken als auditprofessional bij Flynth

Flynth kent geen partnerstructuur, de eindverantwoordelijke externe accountants zijn in loondienst. Daardoor wordt de winst van Flynth geïnvesteerd in onze organisatie en in onze mensen. Dat maakt ons onderscheidend en draagt bij aan onze informele en collegiale cultuur, gericht op samenwerking.

Data-gedreven controleaanpak

Flynth investeert in innovatie. Onze controleaanpak is sterk data-gedreven ondersteunt door technologische innovaties op het gebied van onder andere audit automation. Hierdoor verbeteren we de kwaliteit van onze controles en maken we jouw werk als audit professional afwisselend en uitdagend.

Arbeidsvoorwaarden

Bij Flynth bieden we marktconforme arbeidsvoorwaarden waaronder een passend salaris, goede pensioenregeling en een incentive- en participatieregeling. Daarnaast stimuleren wij jou om jezelf blijvend te ontwikkelen door middel van opleidingen of het volgen van onze leiderschapsprogramma's. Jouw talent is ons uitgangspunt. We hechten veel waarde aan een goede werk- en privé balans wat ook blijkt uit flexibele werktijden en een goede thuiswerkregeling.

Wil je meer weten?

Bekijk jouw mogelijkheden en onze vacatures bij Audit op www.werkenbijflynth.nl.

Aan de slag met duurzaamheid?

Verplicht onderwerp: kom in actie!

In het kader van het verplichte onderwerp duurzaamheid stimuleert PE-Academy graag het doneren aan goede doelen die een bijdrage leveren aan een duurzamere wereld. Bij ieder nieuw afgesloten abonnement zal PE-Academy 10 bomen planten* (t.w.v. € 50,- via het erkende goede doel Trees for All). Daarnaast geven wij u de keuze om bij het afsluiten van een abonnement tot 20 bomen extra te planten of tot € 100,- korting te krijgen.

Online nascholen bij PE-Academy

- ✓ Vier nieuwe cursussen over duurzaamheid
- ✓ Altijd en overal toegang op ieder device
- ✓ Onbeperkt toegang tot ruim 85 online cursussen voor accountants

Met jouw
abonnement
planten wij
10 bomen

* Actievoorwaarden van toepassing

PE

Academy

Bovenop je vakgebied

Doe mee met onze actie:

www.pe-academy.nl/accountant/duurzaamheid

